

Quickscan natuurtoets

Landgoed Oolde, Ooldselaan 17 in Laren

In opdracht van Huis Oolde

Colofon

Quickscan natuurtoets Landgoed Oolde, Ooldselaan 17 in Laren

Opdrachtgever	Huis Oolde
Contactpersoon	Mw. C. van Verschuer en dhr. R. Croll
Opdrachtnemer	Staring Advies Jonker Emilweg 11 6997 CB Hoog-Keppel
Rapportnummer	2645
Auteur	S. van der Steeg MSc
Controle	Ing. R. Boerboom
Publicatiedatum:	17 oktober 2023
Foto voorblad	Huis Oolde (foto: S. van der Steeg)

Copyright

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Aansprakelijkheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Staring Advies accepteert geen aansprakelijkheid ten aanzien van beslissingen die de opdrachtgever neemt naar aanleiding van het door Staring Advies uitgevoerde onderzoek. Staring Advies is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Staring Advies; opdrachtgever vrijwaart Staring Advies voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Netwerk Groene Bureaus

Staring Advies is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoud

Samenvatting.....	3
1 Inleiding en doel.....	5
1.1 Inleiding	5
1.2 Doel	5
2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden	6
2.1 Gegevens plangebieden	6
2.2 Beschrijving van het plangebied	6
2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied	6
2.4 Geplande activiteiten	6
3 Beschermde status plangebied	11
3.1 Gebiedsbescherming	11
3.2 Natuurnetwerk Nederland	11
3.3 Natura 2000.....	13
3.4 Houtopstanden	15
4 Beschermde soorten plangebied	16
4.1 Methode	16
4.2 Resultaten	17
5 Wet natuurbescherming	26
6 Conclusie.....	32
Bijlagen.....	34
Bijlage 1 Impressie plangebied	35
Bijlage 2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming	37
Bijlage 3 Beschermde plant- en diersoorten.....	45

Samenvatting

Landgoed Oolde heeft plannen om het landgoed verder te ontwikkelen naar een toekomstbestendig landgoed, middels het Masterplan Landgoed Oolde. Uitvoering van het Masterplan kan gevolgen hebben voor beschermde plant- en diersoorten. Om te onderzoeken of wijziging van het bestemmingsplan haalbaar is, is een quickscan natuurtoets uitgevoerd.

De verwachting is dat de Wet natuurbescherming geen belemmering vormt voor de haalbaarheid van het bestemmingsplan voor de ontwikkeling van Landgoed Oolde, indien voldoende rekening wordt gehouden met (mogelijk) aanwezige beschermde soorten. Bij het treffen van voldoende mitigerende en/of compenserende maatregelen en (indien noodzakelijk) het aanvragen van ontheffing kunnen de plannen op het landgoed gerealiseerd worden. Door het treffen van maatregelen, behoud van voldoende leefgebied binnen het landgoed en de geringe omvang en de fasering van de plannen komt de instandhouding van populaties van aanwezige en te verwachten beschermde soorten niet in het geding.

Wel moet er voorafgaand aan een aantal van de geplande activiteiten voor huismus, steenuil en gebouwbewonende vleermuizen aanvullend onderzoek uitgevoerd worden, om te bepalen of deze soorten voorkomen binnen de invloedssfeer van de betreffende activiteiten. Indien negatieve effecten op deze soort(groep)en niet voorkomen kunnen worden is het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Bij ingrepen in de bosschages binnen het plangebied, zoals bomenkap, is er risico op negatieve effecten op de soort(groep)en roofvogels, kleine marterachtigen, eekhoorn, foerageergebieden van vleermuizen en de kamsalamander. Indien negatieve effecten op deze soort(groep)en niet te voorkomen is, is aanvullend onderzoek nodig. Indien er niet afdoende afstand tot de dassenburcht gehouden kan worden tijdens de werkzaamheden en in de uiteindelijke plannen, is er een ontheffing noodzakelijk.

Bij werkzaamheden en activiteiten moet altijd rekening worden gehouden met broedvogels. De werkzaamheden moeten buiten het broedseizoen worden uitgevoerd of ruim voor aanvang van het broedseizoen gestart worden en/of er moet worden voorkomen dat broedvogels zich lokaal vestigen. Bezette nesten mogen, ongeacht de tijd van het jaar, niet worden verstoord. In het kader van de zorgplicht moet rekening worden gehouden met minder mobiele soorten, zoals amfibieën en egel. De werkwijze kan bijvoorbeeld in een ecologisch werkprotocol vastgelegd worden.

Nadere toetsing of vergunningsaanvraag voor Natura 2000-gebieden, met uitzondering van een AERIUS-berekening is niet aan de orde. Er moet een “nee, tenzij”-toets uitgevoerd worden om te bepalen of er negatieve effecten zijn op het GNN. Een kapmelding bij de provincie Gelderland voor beschermde houtopstanden is niet aan de orde.

Staring Advies voerde het onderzoek uit in opdracht van Huis Oolde. Het bureau deed literatuuronderzoek in de Nationale Databank Flora en Fauna en voerde veldonderzoek uit op de locatie.

1 Inleiding en doel

1.1 Inleiding

Bij een ruimtelijke ontwikkeling moet, in het kader van de Wet natuurbescherming, aangetoond worden dat er geen sprake is van aantasting van beschermde natuurgebieden en beschermde plant- en diersoorten. Om in te schatten wat het effect van de plannen is op beschermde natuurgebieden en beschermde soorten wordt een quickscan natuurtoets uitgevoerd. Indien beschermde soorten verwacht worden is nader onderzoek vereist.

Er zijn plannen om op landgoed Oolde middels verschillende deelprojecten het landgoed toekomstbestendig te maken en zodoende het landgoed duurzaam in stand te kunnen houden. Mevrouw Haver Droeze is namens de eigenaren van het landgoed betrokken bij de plannen en heeft aan Staring Advies gevraagd om deze quickscan natuurtoets uit te voeren.

1.2 Doel

Het doel van de quickscan is om snel te inventariseren of door de geplande ontwikkelingen schade kan ontstaan aan populaties van beschermde soorten flora en/of fauna en hoe deze schade beperkt of gecompenseerd kan worden.

Tijdens de uitvoering van het verkennende natuuronderzoek is het (potentieel) voorkomen van beschermde soorten planten en dieren op de locatie nagegaan. Op basis van dit onderzoek is bepaald of de geplande activiteiten leiden tot een negatief effect op beschermde natuurgebieden of plant- en diersoorten. Hierbij wordt ook bepaald of nadere toetsing of vergunningsaanvraag in het kader van de Wet natuurbescherming aan de orde is.

2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden

2.1 Gegevens plangebieden

Locatie: Ooldselaan 17
Plaats: Laren (Gld)
Gemeente: Lochem
Provincie: Gelderland

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied omvat delen van het Landgoed Oolde bij Laren. Het plangebied bestaat uit zeven deelgebieden, die elk in paragraaf 2.4 worden behandeld. Het landgoed bestaat uit een afwisselend landschap met loofbossen, oude lanen, enkele poelen, een waterpartij, agrarische percelen en tuinen. De deelgebieden zijn divers, maar bestaan nu grotendeels uit weides en tuinen. De aanwezige bebouwing bestaat uit het koetshuis en het Huis Oolde. Het landgoed grenst aan landbouwgebied, de Ooldseweg, aanliggende boerderijen en bomenrijen (zie figuur 1 t/m 3).

2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied

Om het eventuele verstorend effect van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden in de directe omgeving van het plangebied (externe werking) in te kunnen schatten is een groter gebied onderzocht dan het plangebied alleen. Dit onderzoeksgebied wordt bepaald door landbouwgebied, vrijstaande woonhuizen met tuinen, bosschages, wegen en agrarische percelen (zie figuur 3).

2.4 Geplande activiteiten

De geplande activiteiten zijn allen in het kader van behoud van het landgoed Huis Oolde voor toekomstige generaties. Hierbij zijn er momenteel te weinig reguliere inkomsten om het landgoed duurzaam in stand te kunnen houden, dat wil zeggen te onderhouden en eventueel delen in oude luister te herstellen. Om deze ambitie concreet te maken is er een Masterplan Huis Oolde opgesteld. Dit plan omvat een aantal deelprojecten om het landgoed een meer zekere toekomst tegemoet te laten gaan. In grote lijnen bevat het Masterplan een beheer- en herstelplan voor de monumentale parkaanleg van Oolde.

De plannen zijn deels weer gewijzigd, door overleg tussen gemeente, architectenbureau en Huis Oolde. In figuur 1 zijn de plannen in beeld gebracht. Het zijn geen harde grenzen, daarom ook het gebruik van de term 'zoeklocatie', maar geven toch een goed inzicht in wat er zoal op tafel ligt en getoetst moet worden aan de Wet natuurbescherming.

De plannen zijn opgedeeld in zeven deelprojecten, elk met een eigen locatie en eigen potentiële verstoring en/of implicaties op het vlak van de Wet natuurbescherming. Derhalve worden hieronder alle zeven kort, individueel behandeld en worden ze bij hoofdstuk 5 (Wet Natuurbescherming) ook individueel behandeld.

1. Herinrichting omgeving koetshuis

Momenteel bestaat deze omgeving uit de tuin van de woning bij het koetshuis, delen van de moestuin en schapenweides omringd met taxushagen en een aantal schuurtjes. De plannen gaan uit van het herstel van de moestuin en de aanleg en het gebruik van een parkeerplaats als secundaire functie bij het koetshuis. Daarnaast moet hier een buitenterras komen ten behoeve van de horecagelegenheid in het koetshuis. Dit gebied zal dus in grote mate op de schop gaan, maar de verwachting is wel dat de omliggende hagen grotendeels in stand gehouden worden.

2. Renovatie Koetshuis

Het koetshuis is een oud pand uit 1873, waarbij er aan de zuidzijde een woning is en aan de noordzijde een (koetsen)stalling en oude paardenstallen. In de stalling staan nu o.a. een auto en grasmaaier. Vanuit de stalling kijkt men zo dwars door het pannendak. Het gaat hier om het verbouwen en restaureren van het koetshuis ten behoeve van een horecafunctie met logies en buitenterras. Zowel aan de binnen- als aan de buitenzijde zijn renovatiewerkzaamheden noodzakelijk.

3. Zoeklocatie herbouw voormalig chalet Valthermont

Momenteel is dit een schapenweide met daaromheen enkele bosschages en bomen. Het gaat om de bouw van een chalet dat ooit aanwezig was op het landgoed. Het gebouw zal een woonfunctie krijgen. Deze is in de plannen verplaatst, de eerste zoeklocatie was aan de oostzijde van de Ooldselaan, maar het chalet is nu bedacht achter de moestuin en schapenweide van het koetshuis.

4. Zoeklocatie buitenevenement

Dit is een onderdeel van het parkbos en tuin in Engelse landschapsstijl. De plannen zijn om op een locatie buitenevenementen te organiseren, zoals Mañana Mañana en daarmee vergelijkbare evenementen. De evenementen hebben een lage frequentie. Oolde wordt géén evenemententerrein. Het jaarlijkse festival Mañana Mañana is al eerder getoetst middels een quickscan door Staring Advies en ons bureau verzorgt ook de ecologische begeleiding en ecologische werkprotocollen rondom dit festival. Meerdere buitenevenementen organiseren kan voor meer negatieve effecten op beschermde

natuurwaarden zorgen dan vier dagen per jaar een festival en dient daarom ook los getoetst te worden. Desalniettemin geven de ecologische werkzaamheden rondom Mañana Mañana wel een goed beeld van de ecologische waarden en knelpunten op dit deel van het landgoed.

5. Zoeklocatie Natuurbegraafplaats

Dit gebied is ooit aangewezen door de provincie als verkenninggebied voor een natuurbegraafplaats binnen GNN. Momenteel is het een gemengd bosperceel met veel ondergroei en opslag van jonge bomen. Om het bos een functionele natuurbegraafplaats te maken zal er opslag en enkele bomen verwijderd moeten worden middels een dunning in het kader van regulier bosonderhoud. Het is dus de bedoeling dat het bos verder intact blijft. Dit is een voorwaarde op grond van de Omgevingsverordening. Er wordt geen verharding aangelegd en er komen geen grafmonumenten. Het is de bedoeling dat de natuur zich na het sluiten van een graf weer volledig kan herstellen.

6. Zoeklocatie herbouw oranjerie

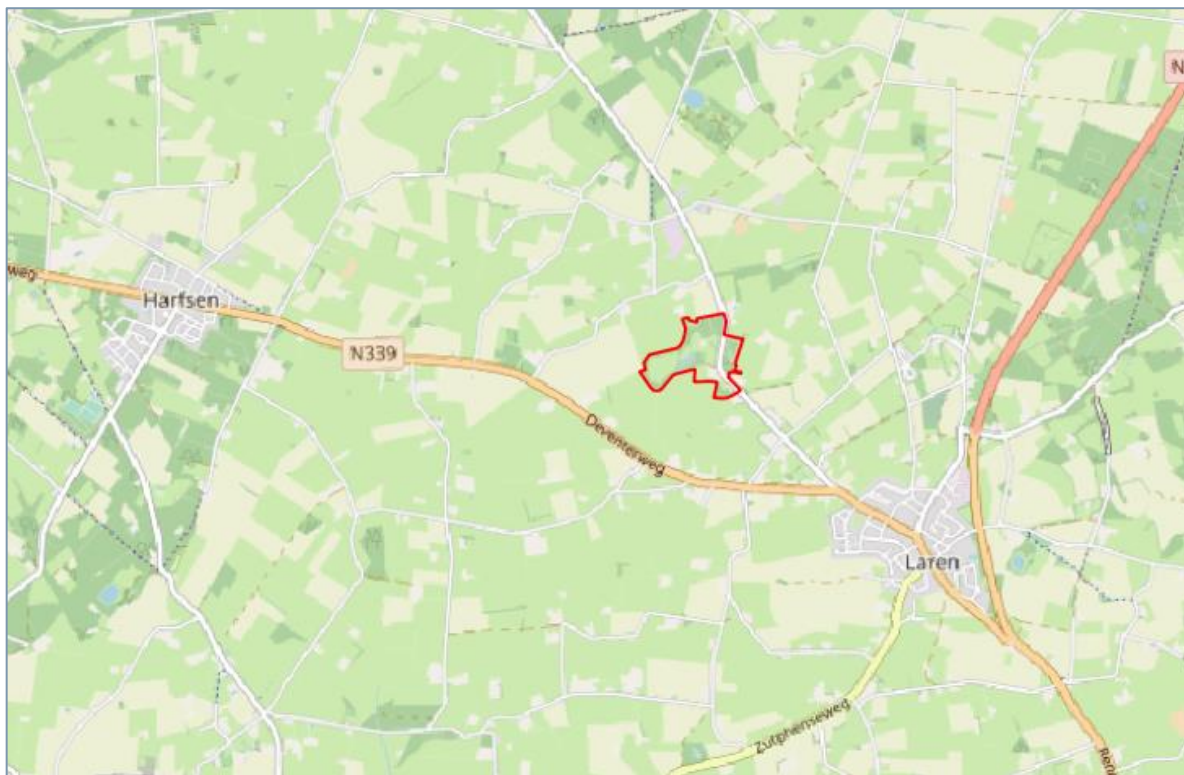
Hier hebben eerst een oude beukenlaan en grote hultstruiken gestaan, deze zijn inmiddels verwijderd wegens het gevaar op omvallen. Op het terrein is een soort kapvlakte ontstaan. De laan is inmiddels opnieuw ingeplant met lindes. De herbouw van de oranjerie heeft een functie als opslagruimte voor het landgoed 's winters, en geldt in de zomer als dependance voor het koetshuis voor besloten groepsactiviteiten. Daarnaast wordt er in deze omgeving de aanleg/reconstructie van de formele tuin ten noordoosten van het kasteel zoals ooit ontworpen in 1870 beoogd.

7. Zoeklocatie natuurlijk speelbos

Daarnaast is er via een mailwisseling duidelijk gemaakt dat de zoeklocatie voor het 'natuurlijk speelbos (deelproject 7)' verplaatst is naar de omgeving van het koetshuis. Dit is aangepast na overleg met de gemeente, die aangaf dat het speelbos beter niet op de plaats kan komen waar hij is ingetekend in het originele masterplan, vooral vanwege de oversteekbaarheid van de weg die op dit punt onoverzichtelijk en gevaarlijk is. Er wordt bovendien hard gereden. Het is daarom te gevaarlijk - zeker voor kinderen - om deze over te moeten steken om bij het koetshuis te komen of vice versa. Dit deelgebied is nu een verpacht agrarisch grasland. Rondom liggen een houtwalletje van braam en enkele zwarte elzen. De bedoeling is om een kleinschalige en extensieve speelplek te creëren met enkele natuurlijke speelaanleidingen, zonder ingrijpende veranderingen in het bos, zoals bomenkap.

Figuur 1. Plannen voor het landgoed, (bron: Masterplan Huis (2023)).

Figuur 2. Globale ligging van het plangebied (rood omlijnd). Bron: Open Streetmap (2023).

Figuur 3. Luchtfoto van het plangebied (rood) en globaal het onderzoeksgebied (geel). Bron luchtfoto: PDOK (2023).

3 Beschermde status plangebied

3.1 Gebiedsbescherming

In Nederland bestaat het Natuurnetwerk Nederland. Dit is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. In paragraaf 3.2 wordt het plangebied behandeld in relatie tot de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

De Wet natuurbescherming gaat over gebiedsbescherming en soortenbescherming. Wat betreft de gebiedsbescherming beschermt de Wet natuurbescherming Natura 2000-gebieden. Dit is een Europees, samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. In paragraaf 3.3 wordt het plangebied behandeld in relatie tot de bescherming van Natura 2000-gebieden.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

3.2.1 Conclusie

Een deel van het bos op het landgoed maakt onderdeel uit van het GNN. Een deel van de deelprojecten ligt binnen deze bospercelen en dus in het GNN. Voor deze deelprojecten is een 'nee, tenzij'-toets nodig. De geplande werkzaamheden kunnen mogelijk de kernkwaliteiten van het GNN aantasten. Er moet daarom een verdere toetsing uitgevoerd worden wanneer de deelplannen concreet zijn.

3.2.2 Natuurnetwerk

De gebieden van het Natuurnetwerk Nederland worden in de provincie Gelderland het Gelders Natuurnetwerk genoemd. In het Gelders Natuurnetwerk komen twee natuurcategorieën voor: het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO).

Gelders Natuurnetwerk (GNN)

Het GNN bestaat uit alle bestaande natuur en een zoekgebied voor nog te realiseren nieuwe natuur. In het GNN geldt: in de basis hier geen nieuwe initiatieven. Er zijn enkele uitzonderingen mogelijk. Dat zijn ontwikkelingen van een groot algemeen of provinciaal belang of waarvoor - overtuigend gemotiveerd – geen alternatieven bestaan. Voor dergelijke uitzonderingen gelden specifieke spelregels die garanderen dat het Gelders Natuurnetwerk in stand blijft (het nee, tenzij principe). Dat betekent dat hier geen ruimte is voor nieuwe projecten die de aanwezige en potentiële natuurwaarden significant aantasten.

Groene Ontwikkelzones (GO)

De GO is een gebied waar partners en partijen worden uitgenodigd om actief 'groene'

doelen mee te helpen realiseren. Er is in dit gebied ruimte voor de verdere ontwikkeling van bestaande en bij het gebied behorende bedrijvigheid of bewoning. Afhankelijk van het type en de schaal van de ontwikkeling vraagt de provincie om een (extra) bijdrage te leveren aan de GO.

3.2.3 Plangebied

Een deel van het plangebied ligt binnen de GNN (zie figuur 4). Dat betekent dat voor een aantal deelprojecten, mochten deze uitgevoerd worden, er een NNN-toets uitgevoerd moet worden. Dit is een zogenaamde 'nee, tenzij'-toets. Deze toets is een nadere beoordeling of de activiteiten een impact hebben op de kernkwaliteiten van het GNN. De deelprojecten die deels of volledig binnen het GNN liggen en waar dit momenteel geldt zijn 4. Zoeklocatie buitenevenement, 5. Zoeklocatie natuurbegraafplaats, 6. Zoeklocatie herbouw oranjerie.

Figuur 4: Ligging van het landgoed (rode lijn) ten opzichte van het GNN (donkergroen) en GO (lichtgroen, niet aanwezig in de omgeving van het plangebied), bron: Provincie Gelderland 2023.

3.3 Natura 2000

3.3.1 Conclusie

Er vinden geen ruimtelijke ingrepen plaats in een Natura 2000-gebied. Het plangebied ligt op ruime afstand van het Natura 2000-gebied 'Rijntakken', namelijk op circa 10 kilometer. Overige Natura 2000-gebieden zoals de 'Borkeld' en 'Steltkampsveld' liggen op grotere afstand, vanaf circa 11 kilometer. Door de fysieke afstand van het plangebied worden directe storingsfactoren als oppervlakteverlies of versnippering uitgesloten. Significante negatieve effecten door indirecte verstoringsfactoren als trillingen, optische verstoring, geluidsverstoring en lichtverstoring en zijn op voorhand uit te sluiten. Een uitzondering hierop vormt stikstofdepositie, hiervoor wordt een AERIUS-berekening aanbevolen.

3.3.2 Natura 2000

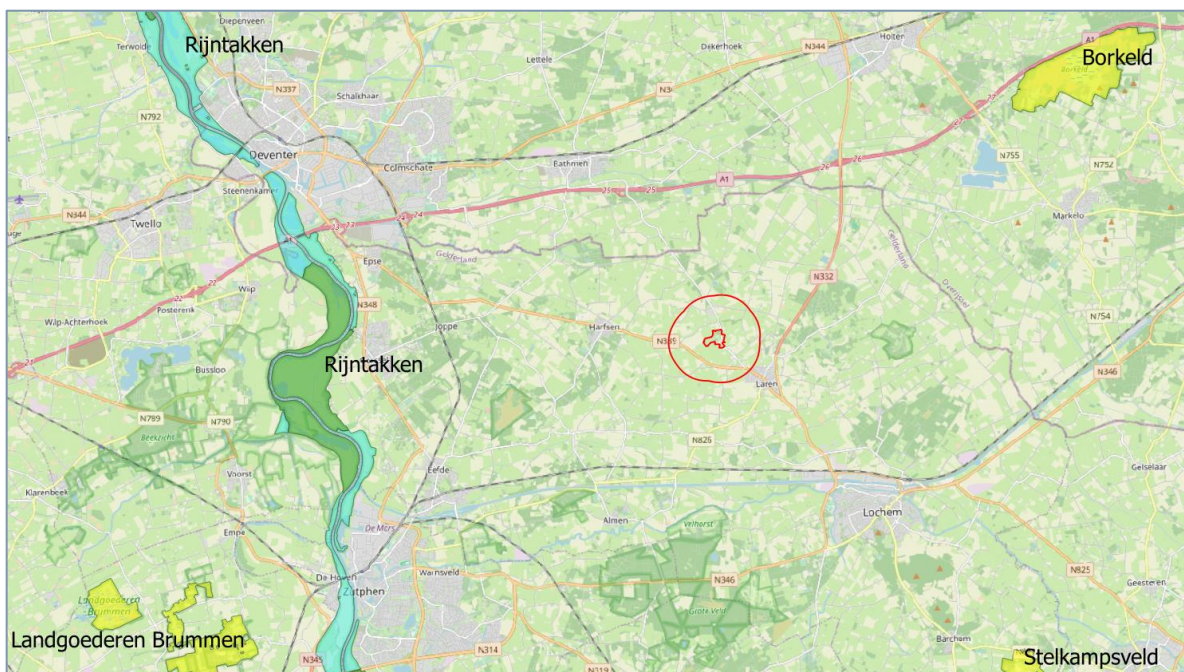
De Europese Unie heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze natuur te behouden heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. De Wet natuurbescherming beschermt onder andere Natura 2000-gebieden. Voor activiteiten die significante, negatieve effecten hebben op de kernkwaliteiten van een Natura 2000-gebied is een vergunning nodig.

3.3.3 Plangebied

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Rijntakken' ligt op ruime afstand van het plangebied, vanaf 10 kilometer (zie figuur 5). Overige Natura 2000-gebieden, waaronder de Natura 2000-gebieden 'Borkeld', 'Landgoederen Brummen', 'Sallandse Heuvelrug' en 'Steltkampsveld' liggen op iets ruimere afstand van het plangebied, vanaf 11 km. Door de aard en de beperkte omvang van de activiteiten worden geen significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen en ontwikkelingsopgaven van het nabijgelegen Natura 2000-gebied 'Rijntakken' en overige Natura 2000 gebieden verwacht. Er is daardoor geen sprake van oppervlakteverlies, versnippering, verdroging, geluidsverstoring etc.

Stikstofdepositie

Er is tijdens de bouw-/aanlegfase door in te zetten materieel extra stikstofdepositie, tenzij er volledig gebruik gemaakt wordt van elektrisch materieel. Ook kunnen de geplande ontwikkelingen leiden tot een permanente toename van stikstof, bijvoorbeeld door meer verkeersbewegingen. Daarmee zijn er mogelijk negatieve effecten door extra stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden, waaronder het nabijgelegen Natura 2000-gebied 'Rijntakken' niet uit te sluiten. Een AERIUS-berekening wordt daarom aanbevolen.

Figuur 5. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van de Natura 2000-gebieden 'Rijntakken', 'Landgoederen Brummen', 'Borkeld' en 'Steltkampsveld'. Bron: Provincie Gelderland 2023).

3.4 Houtopstanden

3.4.1 Conclusie

Er hoeven geen bomen te worden gekapt ten behoeve van het plan. Hooguit vindt dunning plaats in het zoekgebied voor de natuurbegraafplaats om de belevingskwaliteit van het bos te verhogen. Een kapmelding bij de provincie Gelderland voor beschermde houtopstanden is niet aan de orde.

3.4.2 Houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Als men voornemens is houtopstanden te kappen die onder de Wet natuurbescherming vallen dan moet een kapmelding bij de provincie Gelderland worden ingediend. Er zijn enkele uitzonderingen waarbij een kapmelding niet is vereist.

3.4.3 Plangebied

Het plangebied ligt buiten de bebouwde kom (zie figuur 1). Binnen het bosrijke plangebied zijn er meerdere bosschages en bomenrijen die ofwel 10 are groot zijn of een bomenrij van 21 bomen vormen. In de deelprojecten 4. zoeklocatie buitenevenement en 5. zoeklocatie natuurbegraafplaats is er (een deel van) een beschermde houtopstand aanwezig. Als er sprake is van bomenkap, is daar een kapvergunning bij de provincie Gelderland voor nodig. Bij deelproject 6. zoeklocatie herbouw oranjerie, is er al gekapt afgelopen jaar en is dit afgestemd met de provincie. Er hoeven geen bomen te worden gekapt ten behoeve van het plan. Hooguit vindt dunning plaats in het zoekgebied voor de natuurbegraafplaats om de belevingskwaliteit van het bos te verhogen. Een kapmelding bij de provincie Gelderland voor beschermde houtopstanden is niet aan de orde.

4 Beschermde soorten plangebied

4.1 Methode

Het verzamelen van gegevens heeft op twee manieren plaatsgevonden: via een literatuuronderzoek en er is gericht veldonderzoek uitgevoerd.

4.1.1 Literatuuronderzoek

Ter ondersteuning van het veldonderzoek werd de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Deze database geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren in Nederland. In de NDFF zijn uitsluitend gevalideerde gegevens opgeslagen. De NDFF is de meest complete databank voor de actuele verspreiding van Nederlandse flora en fauna met meer dan 100 miljoen waarnemingen. De databank wordt dagelijks aangevuld met recente waarnemingen. De NDFF is echter niet vlakdekkend en volledig. In de NDFF is voor een zoekgebied met een straal van circa 1 km rond het plangebied gezocht naar waarnemingen van beschermde soorten, uit de afgelopen 10 jaar.

4.1.2 Veldonderzoek

Een onderzoeker van Staring Advies onderzocht het plangebied om een inschatting te maken van de beschermde soorten die aanwezig zijn en om beschermde flora en fauna waar te nemen (zie tabel 1).

Onderzoeker	Datum	Tijd	Weersomstandigheden
S. van der Steeg	28-08-2023	13:30 uur	Halfbewolkt, 20 °C, 2 Bft, droog

Tabel 1. Veldonderzoek.

4.2 Resultaten

Deze paragraaf bespreekt de resultaten van het literatuuronderzoek en het veldonderzoek.

4.2.1 Literatuuronderzoek

Flora

De NDFF maakt voor de omgeving van het plangebied geen melding van beschermde plantensoorten.

Broedvogels

De NDFF maakt voor het zoekgebied melding van diverse beschermde vogelsoorten. Een deel van de waarnemingen betreft overvliegende vogels zonder binding met het gebied. Een deel van de vogelsoorten kunnen hier of in de omgeving wel een territorium bezetten, waardoor ze gebruik kunnen maken van het plangebied. Van de in de NDFF vermelde, boomvalk, buizerd, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, sperwer, steenuil, en wespandief zijn de vaste rust- en verblijfplaatsen en nestlocaties jaarrond beschermd. Van de boomvalk en wespandief zijn enkel overvliegende exemplaren bekend uit de NDFF, deze waarnemingen worden verder niet meegenomen in de resultaten.

Zoogdieren

De NDFF maakt voor de omgeving van het plangebied melding van een aantal beschermde zoogdiersoorten. Het betreft de volgende soorten:

- Nationaal beschermde soorten: bosmuis, eekhoorn, egel, haas, konijn, ree en steenmarter¹.
- Internationaal beschermde soorten: franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger.

Amfibieën, reptielen en vissen

De NDFF maakt voor de omgeving van het plangebied melding van een aantal beschermde amfibieënsoorten. Het betreft de volgende soorten:

- Nationaal beschermde soorten: bruine kikker, gewone pad, en groene kikker spec.¹.
- Internationaal beschermde soorten: kamsalamander.

Ongewervelde dieren

De NDFF maakt voor de omgeving van het plangebied melding van één beschermde dagvlindersoort:

- Nationaal beschermde soorten: grote weerschijnvlinder.

---

¹ Deze soorten zijn, met uitzondering van de eekhoorn en steenmarter, in de provincie Gelderland vrijgesteld van de verboden als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdelen a en b, bij ruimtelijke ontwikkelingen.

4.2.2 Veldonderzoek

In deze paragraaf worden per soortgroep de resultaten van het veldonderzoek besproken.

Flora

Het plangebied bestaat uit verschillende soorten vegetatie. De tuin direct rondom het koetshuis bestaat vooral uit verhard oppervlak. De omgeving van het koetshuis bestaat uit een moestuin, schapenweides en tuin, met algemene plantensoorten van tuin en bos zoals beklierde duizendknoop, gewone hennepnetel, hop, klimop, robertskruid, rotsooievaarsbek, taxus en tuinjudaspenning. In de weides van de zoeklocatie chalet Valthermont en het natuurlijk speelbos staan planten van voedselrijke omstandigheden, zoals braam spec., Engels raaigras, grote brandnetel, harig knopkruid, kweek, paardenbloem spec. en zwarte nachtschade, met enkele boomsoorten als es, gewone esdoorn, fijnspar en zwarte els als grotere groenelementen. De zoeklocaties buitenevenement, natuurbegraafplaats en oranjerie liggen in de landschapstuin, met enkele typische bossoorten zoals beuk, braam spec., Douglasspar, fijnspar, gewone salomonszegel, grove den, hulst, lelietje der dalen, wilde lijsterbes, robinia, ruwe berk en zomereik. Op de muur van het koetshuis zijn geen (beschermd) muurplanten aangetroffen. Overige beschermde plantensoorten zijn ook niet in het plangebied aanwezig.

De NDFF (zie paragraaf 4.2.1) maakt geen melding van het voorkomen van beschermde plantensoorten voor de omgeving van het plangebied. Deze worden in het plangebied ook niet verwacht door het ontbreken van geschikte groeiplaatsen.

Broedvogels

Een volledige broedvogelkartering heeft niet plaatsgevonden, omdat dit geen onderdeel uitmaakt van de quickscan natuurtoets. Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied en de directe omgeving de volgende vogelsoorten aangetroffen: boerenzwaluw, boomkruiper, grauwe vliegenvanger, grote bonte specht, huiszwaluw, houtduif, koolmees, pimpelmees, roodborst en winterkoning.

Jaarrond beschermde nesten

De NDFF vermeldt voor de omgeving van het plangebied het voorkomen van de buizerd, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, sperwer en steenuil, waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (zie paragraaf 4.2.1).

Buizerd, ransuil en sperwer

Tijdens het veldbezoek zijn geen jaarrond beschermde boombewonende soorten in het plangebied en in de directe omgeving waargenomen. In de bosschages en (solitaire) bomen in de directe omgeving van het koetshuis zijn geen potentiële nestlocaties voor bovenstaande soorten in de vorm van (oude) kraaien- en eksternesten en roofvogelnesten aanwezig. Dit is echter niet uit te sluiten voor het deelproject 5. zoeklocatie natuurbegraafplaats, mede doordat het bosperceel slecht toegankelijk is en er blad aan de bomen zit. Aanwezigheid van een vaste verblijfplaats (nestlocatie) voor een jaarrond

beschermde boombewonende soort is daar niet uit te sluiten. Dat kan eventueel ook gelden voor roofvogelsoorten als de havik en wespendif, welke in vergelijkbare nesten broeden. Incidenteel gebruik van het plangebied door een overvliegend, jagend of rustend exemplaar van genoemde soorten is niet uit te sluiten. Van een essentieel leefgebied is geen sprake.

Huismus

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen huismussen waargenomen. De dichtstbijzijnde mussen zaten bij de Ooldselaan 18 en 20. Echter is er door het tijdstip van het veldbezoek (buiten broedseizoen, in de middag) niet uit te sluiten dat er in het koetshuis of in de omgeving van het koetshuis huismussen broeden. Dit deel van het plangebied is door de aanwezigheid van geschikte nestgelegenheid, zoals een toegankelijke ruimte onder dakpannen, achter gevelbetimmeringen, speciale en dichte beplanting geschikt als broedlocatie voor de soort.

Functionele leefomgeving en/of rustplaats

De functionele leefomgeving en rustplaatsen voor huismussen bestaat uit een klein gebied rondom de nestlocatie waarin alle leefomstandigheden samenkomen. Dichte (liefst groenblijvende) struiken om in te rusten, schuilen en foerageren, voldoende voedsel, water en open zandige grond om in te baden. Binnen het plangebied is deze samenstelling aanwezig rondom de schapenweide en moestuin.

Kerkuil en steenuil

Uit de omgeving van het plangebied zijn enkele waarnemingen van de kerkuil en steenuil bekend. De steenuil broedt zowel in gebouwen en speciale nestkasten als in holten van oude knotwilgen en fruitbomen. Geschikte nestgelegenheden voor de kerkuil ontbreken in het plangebied. Er zijn namelijk geen geschikte gebouwen en nestkasten in het plangebied waar deze uilensoort kan broeden. Het koetshuis is, ondanks de staat van het dak, ontoegankelijk voor een kerk- of steenuil.

Van de steenuil zijn verschillende territoria bekend uit de omgeving van het plangebied. Deze bevinden zich hoofdzakelijk op boerenerven ten oosten van het plangebied (bron: NDFF). Uit het plangebied en de aangrenzende boerenerven zijn geen waarnemingen van de soort bekend. De steenuil is een kenmerkende vogelsoort van erven van burgerwoningen en boerderijen in het agrarische cultuurlandschap. Het ideale leefgebied van de steenuil wordt bepaald door een open tot halfopen landschap met een afwisselend korte en verruigde vegetatie, erven met bebouwing, beplanting, tuinen, moestuinen en weilandjes met vee en voldoende nestplaatsen in de vorm van boomholten, nestkasten of nauwe ruimten in gebouwen. Verder is het belangrijk dat er een gevarieerd prooi-aanbod is in het territorium, dan wel de directe omgeving, zoals muizen, regenwormen en insecten. Binnen het plangebied zijn geen geschikte nestlocaties voor de soort aanwezig. De graslandpercelen en aangrenzende slootkanten, greppels, houtwallen en bosranden in en langs het plangebied kunnen wel als foerageergebied gebruikt worden door steenuilen die in de omgeving broeden. De steenuil is vogel die gebruikelijk leeft op erven van burgerwoningen, bij boerderijen in het agrarische cultuurlandschap en aan dorpsranden

(bron: Kennisdocument BIJ12, 2017). Verschillende delen van het landgoed zijn een geschikt jachtgebied. Daarmee is gebruik van het plangebied mogelijk. Van een essentieel leefgebied is mogelijk sprake.

Ooievaar

Uit de omgeving van het plangebied zijn enkele waarnemingen van de ooievaar bekend. Het betreft waarnemingen van foeragerende en overvliegende exemplaren. Broedgevallen zijn niet bekend uit het plangebied en de directe omgeving (bron: NDFF). Tijdens het veldbezoek is de soort niet waargenomen in het plangebied en de directe omgeving. In het plangebied bevinden zich geen ooievaarsnesten. Het plangebied is ook niet van belang als leefgebied voor de soort.

Roek

Roeken zijn koloniebroeders. Roeken komen tot broeden in hoge bomen in het buitengebied, alsmede in de urbane omgeving. Tijdens het veldbezoek zijn geen roeken waargenomen. De NDFF meldt een roekenkolonie langs de Ooldselaan tegen de bebouwde kom van Laren aan. De aanwezigheid van een grote roekenkolonie is hier uitgesloten, maar een enkel nest zou gemist kunnen zijn. In de bomen van het bos van de natuurbegraafplaats zou een nest aanwezig kunnen zijn. Het plangebied is geen functioneel leefgebied voor de roek, mede doordat er in de wijde omgeving genoeg foerageerplekken zijn.

Vaste rust- en verblijfplaatsen en nestlocaties van overige jaarrond beschermde vogelsoorten worden niet verwacht door het ontbreken van geschikte broedgelegenheden.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek is er een dassenburcht gevonden nabij de tuinmanswoning (foto 1) en zijn er vele gaten van muizen gezien. Het landgoed biedt een leefgebied voor veel soorten zoogdieren, waaronder kleine marterachtigen zoals bunzing en wezel, boom- en steenmarter, das, eekhoorn, en algemenere soorten zoals egel, haas, konijn, vos en een (spits)muizensoorten het plangebied als foerageergebied of leefgebied. De NDFF bevestigt de aanwezigheid van een deel van deze soorten voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1). Voor een deel van de bovenstaande soorten geldt, met uitzondering van boommarter, bunzing, das, eekhoorn, steenmarter en wezel in Gelderland vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. De NDFF maakt overigens geen melding van de beschermde das voor de omgeving van het plangebied, terwijl er wel een dassenburcht aanwezig is (zie foto 1).

Foto 1. Dassenburcht bij tuinmanswoning

Boommarter

Enkele forse bomen in op het landgoed beschikken over holten die geschikt zijn als verblijfplaats voor de boommarter. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van boommarters (uitwerpselen, prooiresten, prenten, krabsporen etc.) gevonden bij potentiële nestbomen. Vanuit de NDFF zijn eveneens geen waarnemingen van boommarters bekend uit het plangebied en de directe omgeving. Het plangebied is geschikt als leefgebied voor deze soort. Er kan een foeragerende of rondzwervende boommarter waargenomen worden in het plangebied.

Kleine marterachtigen (Bunzing en wezel)

De bunzing en wezel zijn wijdverspreid in de Achterhoek aanwezig, alleen zijn er in deze omgeving geen waarnemingen bekend. Toch is er een goede kans op de aanwezigheid van deze soorten door de geschiktheid van het landgoed. De bunzing komt voor in allerlei verschillende landschapstypen, maar zijn voorkeur gaat uit naar een kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden en water in de buurt. Dit kunnen oeverbegroeiingen, droge sloten, heggen, houtwallen, bosranden en akkerranden zijn, maar ook meer waterrijke gebieden zoals rietvelden of moerasgebieden. Daarnaast komt hij ook voor in vrij open terreinen, zoals weidegebieden met sloten (bron: Zoogdiervereniging). De overige kleine marterachtigen hermelijn en wezel komen in vergelijkbare landschapstypen voor, maar zijn over het algemeen minder gebonden aan waterrijke gebieden. Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor kleine marterachtigen, doordat er sprake is van een halfopen landschap met allerlei verschillende

structuren die dekking bieden. Geschikte verblijfplaatsen voor deze soorten zijn aanwezig in de vorm van takkenhopen, bosranden, greppels, stapels dakpannen en een houten bijgebouwtje in de omgeving van het koetshuis, waar allerlei goederen in opgeslagen worden. Ook het koetshuis zelf kan verblijfplaatsen bieden aan kleine marterachtigen. Foerageergebieden en nestplaatsen van kleine marterachtigen zijn derhalve niet uit te sluiten in het plangebied.

Das

Van de das zijn de elementen die behoren tot het functioneel leefgebied jaarrond beschermd. Hieronder vallen onder andere (bewoonde) dassenburchten, singels en houtwallen die als primair voedselgebied dienen (bron: Kennisdocument das, 2017). De aangetroffen dassenburcht bevindt zich buiten de zoeklocaties voor ruimtelijke ontwikkelingen, aan de zuidzijde van het landgoed. Daarmee heeft de das zijn leefgebied waarschijnlijk in de nabijheid van de mogelijke parkeerplaats. Het is waarschijnlijk dat de dassen uit deze burcht met name foerageren op de velden ten westen van het landgoed, maar ze zijn door de bewoners van Huis Oolde ook gezien op het veld voor het huis, naast de oprijlaan. Daarmee zijn ze dus ook wel eens aanwezig in de omgeving van het Koetshuis. Het is echter niet waarschijnlijk dat dit terrein onderdeel is van het functioneel leefgebied van de das, doordat er in die schapenweides en moestuin geen sporen van das gevonden zijn (wissels, graafsporen, poepputjes e.d.), wat erop duidt dat zij niet elke nacht zich in dit gedeelte bevinden. De beoogde werkzaamheden zorgen er niet voor dat het functioneel leefgebied van de das aangetast wordt. Er blijft ruim voldoende foerageergebied beschikbaar.

Eekhoorn

Er zijn diverse waarnemingen van de eekhoorn bekend uit de omgeving van het plangebied (bron: NDFF). Het plangebied is geschikt als leefgebied voor de eekhoorn. Er zijn echter geen eekhoornnesten in de bomen in het plangebied waargenomen. Daarnaast zijn er geen eekhoorns of gebruikssporen van eekhoorns, zoals voedselresten, waargenomen tijdens het veldbezoek. Tijdens het veldbezoek werd het zicht in de loofbomen echter bemoeilijkt door aanwezig blad in de bomen en bevinden zich enkele forse naaldbomen als Douglasspar met dichte kronen in het plangebied. Hierdoor zijn eventueel aanwezige boomnesten minder goed waarneembaar. De eekhoorn is niet uit te sluiten op het landgoed.

Steenmarter

Uit de omgeving van het plangebied zijn verspreide waarnemingen van de steenmarter bekend (bron: NDFF). Het plangebied en directe omgeving zijn lokaal geschikt als leefgebied voor de steenmarter. In de directe omgeving zijn diverse opgaande groenstructuren in de vorm van hagen en beplantingen e.d. aanwezig waar de steenmarter kan foerageren, rusten en schuilen. Tijdens het veldbezoek is het Koetshuis en het houten bijgebouwtje aan de buitenzijde geïnspecteerd op aanwezigheid van steenmarters en sporen hiervan. Deze zijn hier niet aangetroffen. Het Koetshuis is, door het ontbreken van geschikte kieren en gaten, ongeschikt als vaste rust- en verblijfplaats. Het houten schuurtje

zal in de winter te koud zijn, maar kan 's zomers gebruikt worden als schuilplaats door de steenmarter. Incidenteel gebruik van het plangebied door een rondzwervende steenmarter is niet uit te sluiten.

Overige beschermde grondgebonden zoogdiersoorten worden niet verwacht door het ontbreken van geschikt leefgebied. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen vaste verblijfplaatsen van beschermde grondgebonden zoogdiersoorten aangetroffen. Het bronnenonderzoek bevestigt daarnaast de afwezigheid van overige beschermde grondgebonden zoogdieren voor de omgeving van het plangebied.

Vleermuizen

De NDFF maakt melding van de franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1).

Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen

Het Koetshuis is geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuissoorten als de gewone dwergvleermuis en eventueel laatvlieger. Er zijn geschikte openingen langs de boeiboorden en er zijn ruimtes onder bijvoorbeeld losliggende dakbedekking of bij gevelbetimmeringen aanwezig.

Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen

In de (solitaire) bomen in de directe omgeving van het plangebied zijn waarschijnlijk geschikte holten, kieren en spleten aanwezig. Een verblijfplaats van een boombewonende soort is hier niet uit te sluiten.

Vliegroutes en foerageergebied(en)

Landgoed Oolde is zeer geschikt als foerageergebied voor veel verschillende vleermuissoorten. Het afwisselende halfopen landschap en bosschages lenen zich perfect voor de uit de NDFF bekende soorten gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, franjestaart en laatvlieger. De vraag is wel in welke mate de deelgebieden zelf bijdragen aan de totale geschiktheid als foerageergebied voor vleermuizen. Het is goed mogelijk dat delen van het plangebied tot essentieel foerageergebied behoren, mede doordat er weinig lichtverstoring is. Daarnaast zijn er verschillende lanen, bosranden en houtwallen die als vliegroute zouden kunnen dienen. Dit soort lijnvormige structuren liggen wel grotendeels buiten de deelgebieden waar ruimtelijke ontwikkelingen gepland staan.

Amfibieën, reptielen en vissen

Tijdens het veldbezoek is er een bruine kikker aangetroffen in de zoeklocatie voor chalet Valthermont. De NDFF meldt de beschermde bruine kikker, gewone pad, groene kikker spec. en kamsalamander. Open water is niet aanwezig in de plangebieden en enkel elders op het landgoed, waardoor het plangebied ongeschikt is als voortplantingshabitat voor

amfibieën. Een enkele nabijgelegen greppel, (tuin)vijver, watergang en poel is potentieel geschikt als voortplantingsbiotoop voor een enkele algemene amfibieënsoort als bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Incidenteel kan een zwervend exemplaar van bijvoorbeeld een bruine kikker of gewone pad in het plangebied worden aangetroffen.

Kamsalamander

Er is één enkele waarneming van kamsalamander uit de omgeving voor het plangebied, nabij de Sekmaatsteeg (bron: NDFF). De vijver nabij zoeklocatie buitenevenement is te groot en bevat vis, en is daarmee ongeschikt voor de kamsalamander. De bospercelen en houtwallen in het onderzoeksgebied zijn geschikt als landhabitat voor de soort. In de westelijk gelegen weide op het landgoed is er een geschikte poel voor de kamsalamander aanwezig. Dat betekent dat delen van de bossen op het landgoed landhabitat kunnen vormen voor de kamsalamander.

Door het ontbreken van geschikte leefgebieden en het ontbreken van aansluiting op bekende populaties worden er geen overige strikt beschermde amfibieën, reptielen of vissen in het plangebied verwacht. Het bronnen- en veldonderzoek bevestigt tevens de afwezigheid van overige strikt beschermde amfibieën, reptielen en vissen voor het plangebied en omgeving. In de waterpartijen en sloten in en rond het plangebied kunnen algemene vissoorten als driedoornige stekelbaars, blankvoorn, snoek en tiendoornige stekelbaars verwacht worden.

Ongewervelde dieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde ongewervelde dieren aangetroffen. De NDFF vermeldt het voorkomen van de beschermde grote weerschijnvlinder voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1). Verder kunnen ook de beschermde grote vos en kleine ijsvogelvlinder verwacht worden.

Grote vos

Deze beschermde dagvlindersoort is niet bekend uit de omgeving van het plangebied. Plaatselijk kan de soort wel verwacht worden. Met name in de meer vochtige delen van het landgoed zijn geschikte waardplanten (wilgensoorten) voor de grote vos aanwezig. Hier is dan ook voortplanting van deze beschermde dagvlindersoort mogelijk. De open terreindelen en de droge bossen binnen het plangebied zijn niet geschikt als leefgebied voor de soort. Binnen de deelgebieden waar ruimtelijke ontwikkelingen gepland staan is geen geschikt leefgebied voor de grote vos aanwezig.

grote weerschijnvlinder

Uit de omgeving van het plangebied is één waarneming bekend van de grote weerschijnvlinder. Het betreft waarschijnlijk een zwervend exemplaar. Voortplanting is in de deelgebieden waar ruimtelijke ontwikkelingen gepland zijn uit te sluiten door afwezigheid van geschikt leefgebied, in de vorm van bosschages met iepen en wilgen. Incidenteel kan een rondzwervend exemplaar van de grote weerschijnvlinder in het plangebied aangetroffen worden.

Kleine ijsvogelvlinder

De kleine ijsvogelvlinder is gebonden aan vochtige, structuurrijke bossen waar de waardplant wilde kamperfoelie aanwezig is. Buiten deze leefgebieden kunnen zwervende exemplaren aangetroffen worden. De waardplant wilde kamperfoelie komt plaatselijk voor op Landgoed Oolde (bron: NDFF). Er kan dan ook sprake zijn van een populatie van deze beschermde dagvlindersoort binnen het onderzoeksgebied.

Overige beschermde ongewervelde diersoorten worden ook niet in het plangebied verwacht, door het ontbreken van geschikt leefgebied.

5 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming volgt in hoofdlijnen de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn op. De belangrijkste beschermde natuurwaarden in de Wet Natuurbescherming zijn:

- Beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden).
- Aangepaste soortenlijst beschermde planten en dieren.
- Expliciete vermelding intrinsieke waarde van natuur (art. 1.10).
- Algemene zorgplicht voor natuurgebieden en in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving (art. 1.11).
- Actieve soortenbescherming (art. 1.12): verplichting voor provincies.

Alle natuurlijk in het wild levende vogels, meeste inheemse zoogdieren, alle inheemse amfibieën en reptielen, en een aantal vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten zijn beschermd (zie bijlage 3).

In hoofdstuk 4 is vastgesteld of beschermde soorten flora en fauna aanwezig zijn of verwacht worden op de locatie en is bepaald of ze mogelijk nadelige effecten kunnen ondervinden van de geplande werkzaamheden. In dit hoofdstuk worden deze effecten getoetst aan de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming (zie bijlage 2). Wanneer de Wet natuurbescherming (mogelijk) wordt overtreden wordt geadviseerd over het uitvoeren van aanvullend onderzoek en/of het aanvragen van een ontheffing.

Flora

Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht door het ontbreken van geschikte groeiplaatsen. Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van beschermde plantensoorten en/of het aanvragen van een ontheffing is dan ook niet noodzakelijk.

Broedvogels

Alle vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Wet natuurbescherming (Vogelrichtlijn). Het opzettelijk verstoren, verontrusten, doden en anderszins nadelig beïnvloeden van deze soortgroep is niet toegestaan. Activiteiten moeten bij voorkeur buiten het broedseizoen worden uitgevoerd of ruim voor aanvang van het broedseizoen gestart worden, waarbij voorkomen wordt dat broedvogels zich vestigen in het plangebied. Omdat niet alle vogelsoorten op hetzelfde moment broeden en omdat dit mede afhankelijk is van de weersomstandigheden is er geen vaste broedperiode vastgesteld. Er zijn voorbeelden van vroege broeders zoals de blauwe reiger en de bosuil. Deze broeden vaak al in februari. Daarnaast broeden soorten als houtduif en meerkoet vaak nog tot in augustus. Activiteiten mogen in het broedseizoen plaatsvinden, zo lang er maar geen broedvogels, verstoord

worden. Indien de werkzaamheden niet geheel buiten het broedseizoen uitgevoerd kunnen worden, moet vestiging van broedvogels voorkomen worden, bijvoorbeeld door de werkzaamheden te starten voor aanvang van het broedseizoen of door het kort maaien van vegetaties, snoeien/afzetten van groenstructuren e.d. Deze maatregelen worden bij voorkeur onder ecologische begeleiding uitgevoerd.

Vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn

Enkel het deelgebied 'zoeklocatie natuurbegraafplaats' is geschikt voor enkele roofvogelsoorten zoals buizerd en sperwer. Daarnaast zou er in deelgebied 'herinrichting omgeving Koetshuis' huismussen kunnen broeden en zouden de weides van 'Herinrichting omgeving Koetshuis', 'zoeklocatie chalet Valthermont' en 'zoeklocatie natuurlijk speelbos' onderdeel kunnen uitmaken van het functioneel leefgebied van de steenuil. Het plangebied is verder ongeschikt als nestlocatie voor vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn, zoals de uit de omgeving bekende kerkuil vanwege het ontbreken van geschikte nestlocaties. Het plangebied behoort ook niet tot het essentieel leefgebied van deze of overige vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Incidenteel gebruik van het plangebied door één van de genoemde soorten is mogelijk.

Buizerd en sperwer (en eventueel roek en andere roofvogels)

Het deelgebied 'zoeklocatie natuurbegraafplaats' is geschikt voor enkele roofvogelsoorten zoals buizerd en sperwer. Fysieke ingrepen als bomenkap kunnen leiden tot aantasting van een nestlocatie en verstoring van bezette nesten. Aantasting van de functionaliteit van deze nesten is een overtreding van de Wet natuurbescherming. Bij bomenkap moeten de te kappen bomen (en directe omgeving) vooraf gecontroleerd worden op aanwezigheid van nesten van deze jaarrond beschermde soorten. Indien hiervan sprake is en negatieve effecten zijn niet te voorkomen, is gericht onderzoek naar jaarrond beschermde nesten noodzakelijk. De ingebruikname van de natuurbegraafplaats leidt niet tot een aantasting van de vaste verblijfplaatsen van deze soorten. Hooguit vindt enige verstoring plaats als er iemand wordt begraven; deze is echter tijdelijk van aard en vergelijkbaar met de huidige betreding van het gebied.

Huismus

De huismus kan voorkomen in de deelgebieden 'herinrichting omgeving Koetshuis' en 'Koetshuis'. Aanvullend onderzoek naar deze soort is noodzakelijk. Om uit te sluiten, dan wel aan te tonen dat de huismus een jaarrond beschermde verblijfplaats heeft in het plangebied, dienen 2 veldbezoeken uitgevoerd worden in de periode van 1 april tot en met 20 juni tussen 1 a 2 uur na zonsopkomst en 1 a 2 uur voor zonsondergang (bron: Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, Netwerk Groene Bureaus).

Steenuil

Voor de steenuil zouden de weides van 'Herinrichting omgeving Koetshuis', 'zoeklocatie chalet Valthermont' en 'zoeklocatie natuurlijk speelbos' onderdeel kunnen uitmaken van het functioneel leefgebied. In het plangebied en de directe omgeving bevinden zich verschillende potentiële nestlocaties voor de steenuil. Het plangebied is verder ook

geschikt als foerageergebied voor de soort. Steenuilen verblijven jaarrond in hun territorium. De gemiddelde territoriumgrootte is circa 5-30 hectare (bron: Soortenstandaard Steenuil, Ministerie van Economische Zaken). De foerageergebieden liggen, met name in het broedseizoen, binnen 300 meter afstand van de nestlocatie (bron: Soortenstandaard Steenuil, Ministerie van Economische Zaken). Het plangebied heeft een oppervlakte van 1,9 hectare en kan daarmee van essentieel belang zijn voor het functioneren van een of meerdere steenuilenparen in of nabij het plangebied. Het plangebied kan door de werkzaamheden (tijdelijk) ongeschikt raken als foerageergebied voor de soort. Er dient daarom voldoende geschikt foerageergebied beschikbaar te zijn, bijvoorbeeld door het faseren van de werkzaamheden, waardoor er altijd voldoende voedsel beschikbaar is. De geplande werkzaamheden kunnen bovendien eventueel aanwezige steenuilen verstoren. Verstoring tijdens het broedseizoen dient voorkomen te worden. Indien negatieve effecten op de steenuil niet te voorkomen zijn, is aanvullend onderzoek nodig om vast te stellen of het plangebied deel uitmaakt van het essentiële leefgebied van de steenuil.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek is er een dassenburcht aangetroffen naast het plangebied. Het plangebied is geschikt als leefgebied voor enkele soorten als bunzing, das, egel, eekhoorn, haas, konijn, wezel en een enkele algemene (spits)muizensoort die het plangebied gebruiken als foerageergebied of leefgebied. Het plangebied wordt mogelijk incidenteel doorkruist door een enkel exemplaar van de boom- en steenmarter. Voor deze soorten geldt, met uitzondering boommarter, bunzing, das, eekhoorn, steenmarter en wezel, in de provincie Gelderland automatisch de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ingrepen.

Boommarter en steenmarter

Van de boom- en steenmarter zijn de vaste verblijfplaatsen beschermd. Het Koetshuis is niet geschikt als vaste rust- en verblijfplaats voor de steenmarter. Het houten bijgebouwtje tussen de 'herinrichting omgeving koetshuis' en 'zoeklocatie chalet Valthermont' is een potentiële tijdelijke verblijfplaats van de steenmarter in de zomer. Een vaste verblijfplaats wordt hier niet verwacht. Nader onderzoek naar steenmarter is niet noodzakelijk. Er zijn verschillende bomen gezien op het landgoed die mogelijk een verblijfplaats bieden aan een boommarter. Deze staan echter buiten de plangebieden waar ruimtelijke ingrepen gepland zijn. Nader onderzoek naar de boommarter is eveneens niet noodzakelijk.

Bunzing en wezel

Beide soorten zijn niet waargenomen in de omgeving van het plangebied. Echter is wel te verwachten dat zij gebruik maken van de houtwallen en bosranden aanwezig op het landgoed. Verblijfplaatsen van kleine marterachtigen zijn niet op voorhand uit te sluiten. Zoals de plannen nu bekend zijn, worden er geen geschikte groenstructuren aangetast. Mocht dit wel het geval zijn, bijvoorbeeld bij de 'herinrichting omgeving koetshuis' of de 'zoeklocatie Valthermont', dan is aanvullend onderzoek naar kleine marterachtigen noodzakelijk. De geplande werkzaamheden in het plangebied kunnen in dat geval leiden tot aantasting van een vaste rust- en verblijfplaats. Hiervoor zal een inventarisatie

uitgevoerd moeten worden middels de richtlijnen zoals opgesteld in de 'Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming' (Zoogdiervereniging). Dit betreft een cameravallenonderzoek. De apparatuur moet geplaatst te worden in de meest kansrijke landschapselementen, zoals bij takkenrillen of braamstruwelen. In actieve periode voor deze soorten (maart t/m augustus) moet de cameraval minimaal zes weken achtereenvolgens in het gebied worden geplaatst. De inzet van het aantal inventarisatie-materialen is afhankelijk van de grootte van het terrein.

Das

De aangetroffen dassenburcht ligt buiten het plangebied, maar mogelijk wel binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Er is geen sprake van aantasting van de functionaliteit van het leefgebied van de soort. Mits er voldoende afstand gehouden kan worden tot de dassenburcht, zowel tijdens de werkzaamheden als de uiteindelijke ruimtelijke ontwikkeling, zijn er geen bezwaren ten aanzien van de das.

Het verstoren van de beschermde das is alleen ontheffingsplichtig wanneer er vaste verblijfplaatsen (burchten) worden verstoord, beschadigd of vernield of het essentieel leefgebied aangetast wordt. Burchten van dassen bestaan uit een zelf gegraven gangenstelsel met ondergrondse kamers. In deze burchten wonen familiegroepen en oude burchten kunnen zich over een groot oppervlakte, tot een hectare, uitstrekken. De inschatting is dat er als er niet direct tegen de haag van de tuinmanswoning aan wordt gewerkt of een parkeerplaats ontwikkeld wordt, er geen sprake is van aantasting van de burchtlocatie. Een brede, dichte groenstrook aanleggen tussen de ontwikkelingen rondom het koetshuis en de dassenburcht is wenselijk om negatieve effecten te minimaliseren.

Eekhoorn

Eekhoorns leven vermoedelijk in de bospercelen op het landgoed. De effecten van de werkzaamheden en de ruimtelijke ontwikkelingen zijn echter beperkt voor deze boombewonende soort. Het voorkomen van de beschermde eekhoorn is alleen ontheffingsplichtig wanneer er vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn en deze verwijderd moeten worden of het essentieel leefgebied aangetast wordt. Enkel bij de 'zoeklocatie natuurbegraafplaats' kan sprake zijn van de kap van bomen waar mogelijk een eekhoornnest aanwezig is. Bij bomenkap moeten de te kappen bomen (en directe omgeving) vooraf gecontroleerd worden op aanwezigheid van eekhoornnesten.

Vleermuizen

Om te bepalen of aanvullend onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk is, worden de resultaten van de quickscan getoetst aan de checklist van Het Protocol voor vleermuisinventarisaties van de Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging VZZ. Hieronder zijn de relevante passages uit de checklist weergegeven:

1. Zijn er gebouwen die gesloopt of gerenoveerd worden?

Ja → Nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen in gebouwen is noodzakelijk.

2. Zijn er bomen met potentieel geschikte holten die gekapt of gesnoeid worden?

Mogelijk → Nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen is mogelijk noodzakelijk.

3. Zijn de struiken, gewassen, boom (bomen) mogelijk een essentieel onderdeel van een mogelijke route/verbinding of foerageergebied?

Ja → Nader onderzoek naar foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen is mogelijk noodzakelijk.

Het koetshuis is geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende soorten. Bij renovatie moet hier aanvullend onderzoek plaatsvinden. In verschillende bomen in en nabij het plangebied zijn verblijfplaatsen van boombewonende soorten te verwachten door de aanwezigheid van geschikte holten. De bosranden en lijnvormige groenstructuren binnen en langs de verschillende deelgebieden zijn geschikt als foerageergebied en vliegroute. Het verlichten van foerageergebieden en/of vliegroutes kan leiden tot verstoring van vleermuizen, waardoor de functionaliteit van een verblijfplaats in gevaar komt. Ook het (sterk) aanlichten van verblijfplaatsen kan voor verstoring van vleermuizen zorgen. De bosranden en lijnvormige elementen zullen waarschijnlijk niet fysiek aangetast worden, maar bij het aanbrengen van eventuele verlichting kan er wel degelijk behoorlijke verstoring optreden op.

Om verstoring van verblijfplaatsen in bomen te voorkomen dienen deze ontzien te worden, bijvoorbeeld door hier geen verlichting bij te plaatsen en de bomen te behouden. Een ecooloog dient de potentiële verblijfplaatsen te markeren. Vervolgens moet in overleg met een ecooloog gekeken worden naar een mogelijke oplossing, bijvoorbeeld het verplaatsen van verlichting of het afschermen van de potentiële verblijfplaatsen. De werkwijze wordt bij voorkeur in een ecologisch werkprotocol uitgewerkt. Het uitvoeren van aanvullend vleermuisonderzoek of het aanvragen van een ontheffing is dan niet noodzakelijk.

Amfibieën

Het plangebied is plaatselijk geschikt als leefgebied voor algemene soorten als bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Voor deze soorten geldt in de provincie Gelderland automatisch de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ingrepen. Plaatselijk kan ook de strikt beschermde kamsalamander verwacht worden.

Kamsalamander

De kamsalamander komt in de buurt van het plangebied voor en de bossen en houtwallen in het plangebied zou deel kunnen uitmaken van het leefgebied van deze soort. Volgens de plannen worden deze grotendeels intact gelaten, maar het is goed denkbaar dat hagen en

enkele bosschages verwijderd worden. Deze plannen kunnen verblijfplaatsen en het leefgebied van deze soort aantasten en ook kunnen individuen tijdens deze werkzaamheden worden gedood of verwond. Bij dergelijke ingrepen moet door een ecooloog vooraf beoordeeld worden of er ter plaatse geschikt landhabitat voor de kamsalamander aanwezig is. Indien hiervan sprake is en negatieve effecten zijn niet te voorkomen, is aanvullend onderzoek nodig om vast te stellen of de kamsalamander daadwerkelijk een leefgebied heeft op de betreffende locatie. Dit onderzoek bestaat uit één bezoek in de periode mei-oktober waarbij gezocht wordt naar verblijfplaatsen van de soort door middel het keren van materialen waaronder ze zich kunnen verschuilen en zoeken op andere daarvoor geschikte plaatsen. Indien blijkt dat de kamsalamander in het plangebied voorkomt, is het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk voor de werkzaamheden.

Reptielen

Gezien het ontbreken van geschikt leefgebied en het ontbreken van populaties in de omgeving van het plangebied zijn beschermde reptielen niet te verwachten in het plangebied. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

Vissen

Gezien het ontbreken van geschikt leefgebied zijn beschermde vissen niet te verwachten in het plangebied. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze soortgroep.

Ongewervelde dieren

Plaatselijk is geschikt leefgebied voor de beschermde dagvlindersoort kleine ijsvogelvinder aanwezig. Indien deze terreindelen niet aangetast worden voor activiteiten gedurende de werkzaamheden, is er geen sprake van negatieve effecten op de soort.

Gezien het ontbreken van geschikt leefgebied zijn overige beschermde ongewervelde dieren niet te verwachten in het plangebied. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

6 Conclusie

Aan de hand van de resultaten van de quickscan natuurtoets kan de volgende conclusie worden getrokken:

Beschermde natuurgebieden

Gelders Natuurnetwerk (GNN)

Het plangebied ligt ten dele in het GNN. Dit zijn de deelprojecten 'zoeklocatie buitenevenement', 'zoeklocatie natuurbegraafplaats' en 'zoeklocatie oranje'. De kernkwaliteiten en ontwikkeldoelen worden mogelijk aangetast. Er moet derhalve verdere toetsing uitgevoerd worden in de vorm van een "nee, tenzij"-toets.

Natura 2000

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen en ontwikkelingsopgaven door directe verstoringsfactoren worden niet verwacht. Ook significante negatieve effecten door indirecte verstoringsfactoren, met uitzondering van stikstofdepositie, zijn op voorhand uit te sluiten. Het uitvoeren van een AERIUS-berekening wordt daarom aanbevolen.

Houtopstanden

Een kapmelding bij de provincie Gelderland voor beschermde houtopstanden is niet aan de orde. Er moet wel goed bekeken worden of de 'zoeklocatie oranje' niet de verplichte herplant bij een vorige kapmelding van de beukenlaan aldaar niet ten dele ongedaan maakt. Mocht dit het geval zijn, zal er rondom die locatie elders alsnog moeten worden herbeplant om zo te voldoen aan de herplantplicht.

Beschermde soorten

Aanvullend onderzoek naar de huismus, steenuil en gebouwbewonende vleermuissoorten is noodzakelijk bij de plannen in en rondom het koetshuis. Dit betreft de deelprojecten 'renovatie koetshuis', 'herinrichting omgeving koetshuis', 'zoeklocatie chalet Valthermont' en 'zoeklocatie natuurlijk speelbos'.

Bij ingrepen in de bosschages binnen het plangebied, zoals bomenkap, is er risico op negatieve effecten op de soort(groep)en roofvogels, kleine marterachtigen, eekhoorn, foerageergebieden van vleermuizen en de kamsalamander. Indien negatieve effecten op deze soort(groep)en niet te voorkomen is, is aanvullend onderzoek nodig. Indien er niet afdoende afstand tot de dassenburcht gehouden kan worden tijdens de werkzaamheden en in de uiteindelijke plannen, is er een ontheffing noodzakelijk.

Broedvogels

Er moet rekening worden gehouden met (overige) broedvogels. Activiteiten moeten bij voorkeur buiten het broedseizoen worden uitgevoerd of ruim voor aanvang van het broedseizoen gestart worden, waarbij voorkomen wordt dat broedvogels zich vestigen in

het plangebied. Werkzaamheden mogen in het broedseizoen plaatsvinden, zo lang er maar geen broedvogels verstoord worden. Werkzaamheden worden dan bij voorkeur onder ecologische begeleiding uitgevoerd.

Zorgplicht

In het kader van de zorgplicht moet rekening worden gehouden met minder mobiele soorten, zoals amfibieën en egel. Indien individuen worden aangetroffen dienen deze voorzichtig te worden verplaatst. De werkwijze kan bijvoorbeeld in een ecologisch werkprotocol vastgelegd worden.

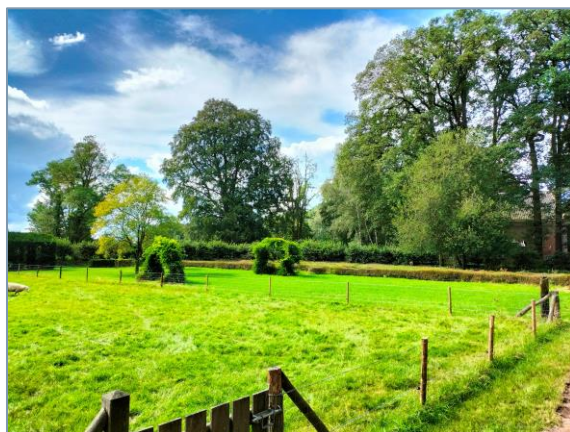
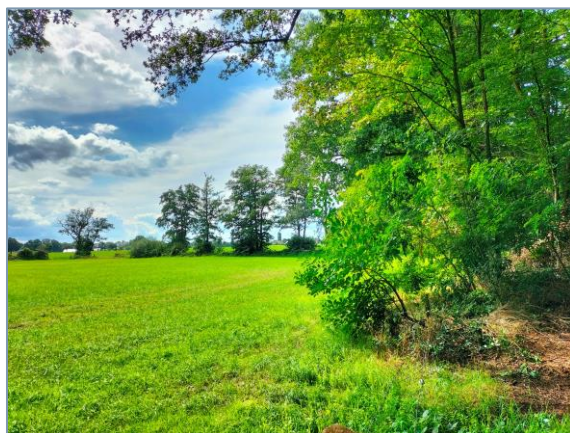
Bijlagen

- 1   **Impressie plangebied**
- 2   **Wettelijk kader**
- 3   **Beschermde plant- en diersoorten**

Bijlage 1 Impressie plangebied

Bijlage 2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Deze wet vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet. De Wet natuurbescherming volgt in hoofdlijnen de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn op. De belangrijkste beschermde natuurwaarden in de Wet Natuurbescherming zijn:

- Beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden);
- Aangepaste soortenlijst beschermde planten en dieren;
- Expliciete vermelding intrinsieke waarde van natuur (art. 1.10);
- Algemene zorgplicht voor natuurgebieden en in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving (art. 1.11);
- Actieve soortenbescherming (art. 1.12): verplichting voor provincies.

Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Toetsing van effecten van projecten op Natura 2000-gebieden blijft hetzelfde als nu.

Beschermde natuurmonumenten

Beschermde natuurmonumenten en bijbehorende doelen komen te vervallen. Hetzelfde geldt voor (nooit aangewezen) beschermde landschapsgezichten en beschermde leefomgevingen. De meeste natuurmonumenten vallen binnen het NNN areaal en zijn via dat beschermingsregime alsnog beschermd. Daarnaast kunnen gemeenten de natuurmonumenten via een bestemmingsplan als beschermde natuur aanwijzen.

Provincies dienen gebieden aan te wijzen voor het NNN (voormalige EHS) en (evt. op verzoek) voor overige bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

Het rijk kan een gebied, niet zijnde een Natura 2000-gebied, als bijzonder nationaal natuurgebied aanwijzen.

Soortbescherming

Alle beschermde soorten worden aangewezen in de wet zelf (deels met verwijzing naar internationale regelgeving). Alle natuurlijk in het wild levende vogels, meeste inheemse zoogdieren, alle inheemse amfibieën en reptielen, en een aantal vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten zijn beschermd. Ongeveer 200 thans beschermde soorten (vooral vaatplanten en zeevissen) worden niet meer beschermd onder de Wet natuurbescherming (anders dan door algemene zorgplicht). De lijst met beschermde soorten is niet meer opgedeeld in tabellen, zoals in de huidige Flora- en faunawet. Zie bijlage 3 voor de nieuwe lijst met beschermde plant- en diersoorten.

Totaal aantal beschermde soorten is slechts een fractie van ongeveer 35.000 soorten die in Nederland voorkomen. Groot aantal bedreigde (Rode lijst) soorten wordt niet passief beschermd (wel actieve bescherming vereist).

Drie regimes voor beschermde soorten

1. Regels ter bescherming van vogels die vallen binnen het bereik van de Vogelrichtlijn, i.e. alle natuurlijk in het wild levende vogels in EU (art. 3.1-3.4)
2. Regels ter bescherming van dier- en plantensoorten die strikt beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en natuurbeschermingsverdragen (art. 3.5-3.9)
3. Regels ter bescherming van niet onder 2 vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten vermeld in de bijlage bij de wet (art. 3.10-3.11)

Inhoud beschermingsregimes

- Geen uniform verbodstelsel, maar aparte verboden voor elk van de drie categorieën beschermde soorten.
- Verboden en uitzonderingen sluiten nauw aan bij Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn (regime 1 en 2), maar 'soepeler' regime voor aanvullend beschermde soorten (regime 3).
- Meeste verboden nu alleen van toepassing op 'opzettelijk' handelen, maar dat dekt ook voorwaardelijk opzet (=willens en wetens aanmerkelijke kans aanvaarden dat gedraging schadelijke gevolgen heeft voor beschermde soorten). Verschil met de huidige verboden zal in de praktijk dus waarschijnlijk gering zijn.

Alle in de Wet genoemde soorten zijn strikt beschermd. Voor de verbodsbepalingen is een ontheffing noodzakelijk. Dit geldt ook voor zeer algemene soorten waarvoor in het verleden automatisch de vrijstellingsregeling van kracht was bij ruimtelijke ontwikkelingen. Echter kunnen de provincies voor een aantal algemene soorten een vrijstellingslijst opstellen (op basis van Artikel 3.11). Dit betekent dat de beschermde soorten per provincie verschillen (zie bijlage 3).

Met betrekking tot ruimtelijke ontwikkelingen zijn de volgende verbodsbepalingen voor soorten het meest relevant.

Intrinsieke waarde natuur

Artikel 1.10

Deze wet is gericht op:

Het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit.

Algemene Zorgplicht

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
  - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
  - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
  - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.3

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 en ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

Ontheffing of vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. zij is nodig:
  - in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
  - in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
  - ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
  - ter bescherming van flora of fauna;
  - voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
  - om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
- c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

In een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling worden in elk geval voorschriften opgenomen, onderscheidenlijk regels gesteld, over:

- a. de middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden, waarbij enkel het gebruik wordt toegestaan van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen, installaties of methoden;
- b. de tijd en plaats waarvoor de ontheffing of vrijstelling geldt, en
- c. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

- 1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- 2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.

3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.

4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.5 ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.5 ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

Ontheffing of vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;

b. zij is nodig:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;

c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beschermingsregime andere soorten

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:

a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;

b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of

c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:

a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;

b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;

c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;

d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;

e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;

f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of

h. in het algemeen belang.

3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Artikel 3.11

1. Bij ministeriële regeling kan worden bepaald dat de bij die regeling aan te wijzen verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel b of c niet van toepassing zijn ten aanzien van bij die regeling aan te wijzen soorten, op bij die regeling aan te wijzen categorieën van handelingen die na een voorafgaande melding aan gedeputeerde staten worden uitgevoerd om een reden, genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel b, of in artikel 3.10, tweede lid.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening regels stellen waaraan een melding als bedoeld in het eerste lid moet voldoen.

Gedragcodes

De verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.2, zesde lid, 3.5, 3.6 tweede lid, of 3.10, en de krachtens artikel 3.11, eerste lid, geldende verplichting tot melding, zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van:

a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;

c. een bestendig gebruik, of

d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

2. Een gedragscode als bedoeld in het eerste lid wordt goedgekeurd, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a. in de gedragscode worden handelingen beschreven die nodig zijn voor:

- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op vogels, één van de in artikel 3.3, vierde lid, genoemde redenen;
- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op dieren als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, één van de in artikel 3.8, vijfde lid, genoemde redenen;
- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op dieren als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a, of van planten als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c, één van de in artikel 3.8, vijfde lid, of in artikel 3.10, tweede lid, onder a, e, f of g, genoemde redenen;

b. in de gedragscode een wijze van uitvoering van handelingen is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de soorten, bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste of vijfde lid, 3.10, eerste lid, geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;

c. in de gedragscode een wijze van uitvoering van handelingen is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de soorten, bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste of vijfde lid, 3.10, eerste lid, zorgvuldig wordt gehandeld.

Zorgvuldig handelen

Van zorgvuldig handelen als bedoeld in het tweede lid, onderdeel c, is in elk geval sprake, indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. er worden slechts handelingen verricht waarvan geen wezenlijke invloed uitgaat op de soorten, bedoeld in het tweede lid, en

b. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op dieren wordt voorafgaand en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat:

- dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden gedood;
- nesten van vogels worden vernield, beschadigd of weggenomen, rustplaatsen van vogels worden vernield of beschadigd, dan wel voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de in artikel 3.5, eerste lid, of artikel 3.10, eerste lid, bedoelde dieren worden beschadigd of vernield, en
- eieren van dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden vernield, of

c. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op planten van soorten als bedoeld in artikel 3.5, vijfde lid, of 3.10, eerste lid, wordt voorafgaand aan en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen dat deze planten worden geplukt, afgesneden, onworteld of vernield.

4. Alvorens een gedragscode als bedoeld in het eerste lid, of een wijziging daarvan, goed te keuren of in te trekken, overlegt Onze Minister met gedeputeerde staten over zijn voornemen daartoe.

Bijlage 3 Beschermd plant- en diersoorten

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoelt in artikel 1 van de Vogelrichtlijn). Nog niet duidelijk is of er weer een lijst met jaarrond beschermde vogelnesten komt en/of dat de huidige lijst blijft gelden.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Niet-vogels)

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep	Verdrag/Richtlijn
baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus ssp. mystacinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
bataafse stroommossel	<i>Unio crassus</i>	Weekdieren	HR IV
bechsteins vleermuis	<i>Myotis bechsteini</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
bever	<i>Castor fiber ssp. albicus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
boomkikker	<i>Hyla arborea ssp. arborea</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri ssp. leisleri</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
brandts vleermuis	<i>Myotis brandti ssp. brandti</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
brede geelrandwaterroofkever	<i>Dytiscus latissimus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
donker pimperlblauwtje	<i>Maculinea nausithous</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
drijvende waterweegbree	<i>Luronium natans</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
franjestaat	<i>Myotis nattereri</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
gaffellibel	<i>Ophiogomphus cecilia</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
geel schorpioenmos	<i>Hamatocaulis vernicosus</i>	Sporenplanten-bladmossen	Bern I
geelbuikvuurpad	<i>Bombina variegata ssp. variegata</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
gestreepte waterroofkever	<i>Graphoderus bilineatus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
geklepte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV

gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	HR IV
gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus ssp. auritus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
gladde slang	<i>Coronella austriaca ssp. austriaca</i>	Reptielen	Bern II, HR IV
grijze grootoorvleermuis	<i>Plecotus austriacus ssp. austriacus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
groene glazenmaker	<i>Aeshna viridis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
groenknolorchis	<i>Liparis loeselii</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
grote hoefijzerneus	<i>Rhinolophus ferrumequinum ssp. ferrumequinum</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
grote vuurvliinder	<i>Lycaena dispar ssp. batava</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
hamster	<i>Cricetus cricetus ssp. canescens</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	Bern II, HR IV
hazelmuis	<i>Muscardinus avellanarius</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
heikikker	<i>Rana arvalis ssp. arvalis</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
houting	<i>Coregonus oxyrinchus</i>	Vissen	HR IV
ingekorven vleermuis	<i>Myotis emarginatus ssp. emarginatus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
kleine dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
kleine vlotvaren	<i>Salvinia natans</i>	Sporenplanten-varens	Bern I
knoflookpad	<i>Pelobates fuscus ssp. fuscus</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
kruipend moerasscherm	<i>Apium repens</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus ssp. serotinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
liggende raket	<i>Sisymbrium supinum</i>	Zaadplanten	Bern I
meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
mercuurwaterjuffer	<i>Coenagrion mercuriale ssp. mercuriale</i>	Insecten-libellen	Bern II
muurhagedis	<i>Podarcis muralis ssp. brongniardii</i>	Reptielen	Bern II, HR IV

noordse winterjuffer	<i>Sympecma annulata ssp. braueri</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
noordse woelmuis	<i>Microtus oeconomus ssp. arenicola</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
otter	<i>Lutra lutra ssp. lutra</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	Bern II, HR IV
pimpernelblauwtje	<i>Maculinea teleius</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
platte schijfhoren	<i>Anisus vorticulus</i>	Weekdieren	HR IV
poelkikker	<i>Rana lessonae</i>	Amfibieën	HR IV
rivierrombout	<i>Gomphus flavipes ssp. flavipes</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula ssp. noctula</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
rugstreeppad	<i>Bufo calamita</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
sierlijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia caudalis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
steur	<i>Acipenser sturio</i>	Vissen	Bern II, HR IV
teunisbloempijlstaart	<i>Proserpinus proserpina</i>	Insecten-nachtvlinders	Bern II, HR IV
tonghaarmuts	<i>Orthotrichum rogeri</i>	Sporenplanten-bladmossen	Bern I
tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus ssp. murinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
vale vleermuis	<i>Myotis myotis ssp. myotis</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
vermiljoenkever	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
vroedmeesterpad	<i>Alytes obstetricans ssp. obstetricans</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
watervleermuis	<i>Myotis daubentoni ssp. daubentoni</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
wilde kat	<i>Felis silvestris ssp. silvestris</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
zandhagedis	<i>Lacerta agilis ssp. agilis</i>	Reptielen	Bern II, HR IV

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Vogels)

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep	Verdrag/ Richtlijn
appelvink	<i>Coccothraustes coccothraustes ssp. coccothraustes</i>	Vogels	Bern II
baardman	<i>Panurus biarmicus ssp. biarmicus</i>	Vogels	Bern II
bergeend	<i>Tadorna tadorna</i>	Vogels	Bern II
bijeneter	<i>Merops apiaster</i>	Vogels	Bern II
blauwborst	<i>Luscinia svecica ssp. cyanecula</i>	Vogels	Bern II
blauwe kiekendief	<i>Circus cyaneus ssp. cyaneus</i>	Vogels	Bern II
boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica ssp. rustica</i>	Vogels	Bern II
bontbekplevier	<i>Charadrius hiaticula ssp. hiaticula</i>	Vogels	Bern II
bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca ssp. hypoleuca</i>	Vogels	Bern II
boomklever	<i>Sitta europaea ssp. caesia</i>	Vogels	Bern II
boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla ssp. megarhyncha</i>	Vogels	Bern II
boompieper	<i>Anthus trivialis ssp. trivialis</i>	Vogels	Bern II
boomvalk	<i>Falco subbuteo ssp. subbuteo</i>	Vogels	Bern II
bosrietzanger	<i>Acrocephalus palustris</i>	Vogels	Bern II
bosruiter	<i>Tringa glareola</i>	Vogels	Bern II
bosuil	<i>Strix aluco ssp. aluco</i>	Vogels	Bern II
braamsluiper	<i>Sylvia curruca ssp. curruca</i>	Vogels	Bern II
brandgans	<i>Branta leucopsis</i>	Vogels	Bern II
bruine kiekendief	<i>Circus aeruginosus ssp. aeruginosus</i>	Vogels	Bern II
buizerd	<i>Buteo buteo ssp. buteo</i>	Vogels	Bern II
casarca	<i>Tadorna ferruginea</i>	Vogels	Bern II
cetti's zanger	<i>Cettia cetti ssp. cetti</i>	Vogels	Bern II
draaihals	<i>Jynx torquilla ssp. torquilla</i>	Vogels	Bern II
duinpieper	<i>Anthus campestris ssp. campestris</i>	Vogels	Bern II
dwergmeeuw	<i>Larus minutus</i>	Vogels	Bern II
dwergstern	<i>Sterna albifrons ssp. albifrons</i>	Vogels	Bern II
engelse kwikstaart	<i>Motacilla flava ssp. flavissima</i>	Vogels	Bern II

europese kanarie	<i>Serinus serinus</i>	Vogels	Bern II
fitis	<i>Phylloscopus trochilus ssp. trochilus</i>	Vogels	Bern II
flamingo	<i>Phoenicopterus ruber ssp. roseus</i>	Vogels	Bern II
fluitier	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Vogels	Bern II
geelgors	<i>Emberiza citrinella ssp. citrinella</i>	Vogels	Bern II
gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus ssp. phoenicurus</i>	Vogels	Bern II
gele kwikstaart	<i>Motacilla flava ssp. flava</i>	Vogels	Bern II
geoorde fuut	<i>Podiceps nigricollis</i>	Vogels	Bern II
glanskop	<i>Parus palustris ssp. palustris</i>	Vogels	Bern II
goudhaan	<i>Regulus regulus ssp. regulus</i>	Vogels	Bern II
grasmus	<i>Sylvia communis ssp. communis</i>	Vogels	Bern II
graspieper	<i>Anthus pratensis ssp. pratensis</i>	Vogels	Bern II
graszanger	<i>Cisticola juncidis ssp. cisticola</i>	Vogels	Bern II
grauwe kiekendief	<i>Circus pygargus</i>	Vogels	Bern II
grauwe klauwier	<i>Lanius collurio ssp. collurio</i>	Vogels	Bern II
grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata ssp. striata</i>	Vogels	Bern II
groene specht	<i>Picus viridis ssp. viridis</i>	Vogels	Bern II
groenling	<i>Carduelis chloris ssp. chloris</i>	Vogels	Bern II
grote barmsijs	<i>Carduelis flammea ssp. flammea</i>	Vogels	Bern II
grote bonte specht	<i>Dendrocopos major ssp. pinetorum</i>	Vogels	Bern II
grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea ssp. cinerea</i>	Vogels	Bern II
grote karekiet	<i>Acrocephalus arundinaceus ssp. arundinaceus</i>	Vogels	Bern II
grote stern	<i>Sterna sandvicensis ssp. sandvicensis</i>	Vogels	Bern II
grote zilverreiger	<i>Casmerodius albus ssp. albus</i>	Vogels	Bern II
havik	<i>Accipiter gentilis ssp. gentilis</i>	Vogels	Bern II
heggenmus	<i>Prunella modularis ssp. modularis</i>	Vogels	Bern II
huiszwaluw	<i>Delichon urbica ssp. urbica</i>	Vogels	Bern II
ijsvogel	<i>Alcedo atthis ssp. ispida</i>	Vogels	Bern II
kerkuil	<i>Tyto alba ssp. guttata</i>	Vogels	Bern II

klapekster	<i>Lanius excubitor ssp. excubitor</i>	Vogels	Bern II
klein waterhoen	<i>Porzana parva</i>	Vogels	Bern II
kleine barmsijs	<i>Carduelis flammea ssp. cabaret</i>	Vogels	Bern II
kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor ssp. hortorum</i>	Vogels	Bern II
kleine karekiet	<i>Acrocephalus scirpaceus ssp. scirpaceus</i>	Vogels	Bern II
kleine plevier	<i>Charadrius dubius ssp. curonicus</i>	Vogels	Bern II
kleine zilverreiger	<i>Egretta garzetta ssp. garzetta</i>	Vogels	Bern II
kleinst waterhoen	<i>Porzana pusilla ssp. intermedia</i>	Vogels	Bern II
kluut	<i>Recurvirostra avosetta</i>	Vogels	Bern II
kneu	<i>Carduelis cannabina ssp. cannabina</i>	Vogels	Bern II
koolmees	<i>Parus major ssp. major</i>	Vogels	Bern II
kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris ssp. macrodactyla</i>	Vogels	Bern II
kraanvogel	<i>Grus grus ssp. grus</i>	Vogels	Bern II
kruisbek	<i>Loxia curvirostra ssp. curvirostra</i>	Vogels	Bern II
kuifmees	<i>Parus cristatus ssp. mitratus</i>	Vogels	Bern II
kwak	<i>Nycticorax nycticorax ssp. nycticorax</i>	Vogels	Bern II
kwartelkoning	<i>Crex crex</i>	Vogels	Bern II
lepelaar	<i>Platalea leucorodia ssp. leucorodia</i>	Vogels	Bern II
matkop	<i>Parus montanus ssp. rhenanus</i>	Vogels	Bern II
middelste bonte specht	<i>Dendrocopos medius ssp. medius</i>	Vogels	Bern II
nachtegaal	<i>Luscinia megarhynchos ssp. megarhynchos</i>	Vogels	Bern II
nachtzwaluw	<i>Caprimulgus europaeus ssp. europaeus</i>	Vogels	Bern II
nonnetje	<i>Mergus albellus</i>	Vogels	Bern II
noordse stern	<i>Sterna paradisaea</i>	Vogels	Bern II
oehoe	<i>Bubo bubo ssp. bubo</i>	Vogels	Bern II
oeverloper	<i>Tringa hypoleucos</i>	Vogels	Bern II
oeverzwaluw	<i>Riparia riparia ssp. riparia</i>	Vogels	Bern II
oievaar	<i>Ciconia ciconia ssp. ciconia</i>	Vogels	Bern II

paapje	<i>Saxicola rubetra</i>	Vogels	Bern II
pimpelmees	<i>Parus caeruleus ssp. caeruleus</i>	Vogels	Bern II
porseleinhoen	<i>Porzana porzana</i>	Vogels	Bern II
purperreiger	<i>Ardea purpurea ssp. purpurea</i>	Vogels	Bern II
putter	<i>Carduelis carduelis ssp. carduelis</i>	Vogels	Bern II
ransuil	<i>Asio otus ssp. otus</i>	Vogels	Bern II
rietgors	<i>Emberiza schoeniclus ssp. schoeniclus</i>	Vogels	Bern II
rietzanger	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	Vogels	Bern II
rode wouw	<i>Milvus milvus ssp. milvus</i>	Vogels	Bern II
roerdomp	<i>Botaurus stellaris ssp. stellaris</i>	Vogels	Bern II
roodborst	<i>Erithacus rubecula ssp. rubecula</i>	Vogels	Bern II
roodborsttapuit	<i>Saxicola torquata ssp. hibernans</i>	Vogels	Bern II
roodhalsfuut	<i>Podiceps grisegena ssp. grisegena</i>	Vogels	Bern II
roodmus	<i>Carpodacus erythrinus ssp. erythrinus</i>	Vogels	Bern II
ruigpootuil	<i>Aegolius funereus ssp. funereus</i>	Vogels	Bern II
sijs	<i>Carduelis spinus</i>	Vogels	Bern II
slechtvalk	<i>Falco peregrinus ssp. peregrinus</i>	Vogels	Bern II
snor	<i>Locustella luscinioides ssp. luscinioides</i>	Vogels	Bern II
sperwer	<i>Accipiter nisus ssp. nisus</i>	Vogels	Bern II
spotvogel	<i>Hippolais icterina</i>	Vogels	Bern II
sprinkhaanzanger	<i>Locustella naevia ssp. naevia</i>	Vogels	Bern II
steenuil	<i>Athene noctua ssp. vidalii</i>	Vogels	Bern II
steltkluut	<i>Himantopus himantopus</i>	Vogels	Bern II
strandleeuwerik	<i>Eremophila alpestris ssp. flava</i>	Vogels	Bern II
strandplevier	<i>Charadrius alexandrinus ssp. alexandrinus</i>	Vogels	Bern II
taigaboomkruiper	<i>Certhia familiaris ssp. familiaris</i>	Vogels	Bern II

tapuit	<i>Oenanthe oenanthe ssp. oenanthe</i>	Vogels	Bern II
tijftjaf	<i>Phylloscopus collybita ssp. collybita</i>	Vogels	Bern II
torenavalk	<i>Falco tinnunculus ssp. tinnunculus</i>	Vogels	Bern II
tuinfluiter	<i>Sylvia borin ssp. borin</i>	Vogels	Bern II
velduil	<i>Asio flammeus ssp. flammeus</i>	Vogels	Bern II
visarend	<i>Pandion haliaetus ssp. haliaetus</i>	Vogels	Bern II
visdief	<i>Sterna hirundo ssp. hirundo</i>	Vogels	Bern II
vuurgoudhaan	<i>Regulus ignicapillus ssp. ignicapillus</i>	Vogels	Bern II
wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	Vogels	Bern II
wielewaal	<i>Oriolus oriolus ssp. oriolus</i>	Vogels	Bern II
winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes ssp. troglodytes</i>	Vogels	Bern II
witgat	<i>Tringa ochropus</i>	Vogels	Bern II
witoogeend	<i>Aythya nyroca</i>	Vogels	Bon I
witte kwikstaart	<i>Motacilla alba ssp. alba</i>	Vogels	Bern II
woudaap	<i>Ixobrychus minutus ssp. minutus</i>	Vogels	Bern II
zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Vogels	Bern II, Bon I
zwarte mees	<i>Parus ater ssp. ater</i>	Vogels	Bern II
zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros ssp. gibraltariensis</i>	Vogels	Bern II
zwarte specht	<i>Dryocopus martius ssp. martius</i>	Vogels	Bern II
zwarte stern	<i>Chlidonias niger ssp. niger</i>	Vogels	Bern II
zwartkop	<i>Sylvia atricapilla ssp. atricapilla</i>	Vogels	Bern II
zwartkopmeeuw	<i>Larus melanocephalus</i>	Vogels	Bern II

Beschermingsregime andere soorten

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep
blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>	Sporenplanten-varens
groensteel	<i>Asplenium viride</i>	Sporenplanten-varens
schubvaren	<i>Ceterach officinarum</i>	Sporenplanten-varens
akkerboterbloem	<i>Ranunculus arvensis</i>	Zaadplanten
akkerdoornzaad	<i>Torilis arvensis</i>	Zaadplanten
akkerogentroost	<i>Odontites vernus subsp. vernus</i>	Zaadplanten
beklierde ogentroost	<i>Euphrasia rostkoviana</i>	Zaadplanten
berggamander	<i>Teucrium montanum</i>	Zaadplanten
bergnachtorchis	<i>Platanthera montana</i>	Zaadplanten
blauw guichelheil	<i>Anagallis arvensis subsp. foemina</i>	Zaadplanten
bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>	Zaadplanten
bosboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemus subsp. nemorosus</i>	Zaadplanten
bosdravik	<i>Bromopsis ramosa subsp. benekenii</i>	Zaadplanten
brave hendrik	<i>Chenopodium bonus-henricus</i>	Zaadplanten
brede wolfsmelk	<i>Euphorbia platyphyllos</i>	Zaadplanten
breed wollegras	<i>Eriophorum latifolium</i>	Zaadplanten
bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>	Zaadplanten
dennenorchis	<i>Goodyera repens</i>	Zaadplanten
dreps	<i>Bromus secalinus</i>	Zaadplanten
echte gamander	<i>Teucrium chamaedrys subsp. germanicum</i>	Zaadplanten
franjugentiaan	<i>Gentianella ciliata</i>	Zaadplanten
geelgroene wespenorchis	<i>Epipactis muelleri</i>	Zaadplanten
geplooid vrouwenmantel	<i>Alchemilla subcrenata</i>	Zaadplanten
getande veldsla	<i>Valerianella dentata</i>	Zaadplanten
gevekt zonneroosje	<i>Tuberaria guttata</i>	Zaadplanten
glad biggenkruid	<i>Hypochaeris glabra</i>	Zaadplanten
gladde zegge	<i>Carex laevigata</i>	Zaadplanten

groene nachtorchis	<i>Coeloglossum viride</i>	Zaadplanten
groot spiegelklokje	<i>Legousia speculum-veneris</i>	Zaadplanten
grote bosaardbei	<i>Fragaria moschata</i>	Zaadplanten
grote leeuwenklauw	<i>Aphanes arvensis</i>	Zaadplanten
honingorchis	<i>Herminium monorchis</i>	Zaadplanten
kalkboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemus</i> subsp. <i>polyanthemoides</i>	Zaadplanten
kalketrip	<i>Centaurea calcitrapa</i>	Zaadplanten
karthuizeranjer	<i>Dianthus carthusianorum</i>	Zaadplanten
karwijselie	<i>Selinum carvifolia</i>	Zaadplanten
kleine ereprijs	<i>Veronica verna</i>	Zaadplanten
kleine schorseneer	<i>Scorzonera humilis</i>	Zaadplanten
kleine wolfsmelk	<i>Euphorbia exigua</i>	Zaadplanten
kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>	Zaadplanten
knollathyrus	<i>Lathyrus linifolius</i>	Zaadplanten
knolspirea	<i>Filipendula vulgaris</i>	Zaadplanten
korensla	<i>Arnoseris minima</i>	Zaadplanten
kranskarwij	<i>Carum verticillatum</i>	Zaadplanten
kruiptijm	<i>Thymus praecox</i>	Zaadplanten
lange zonnedaauw	<i>Drosera longifolia</i>	Zaadplanten
liggende ereprijs	<i>Veronica prostrata</i>	Zaadplanten
moerasgamander	<i>Teucrium scordium</i>	Zaadplanten
muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>	Zaadplanten
naakte lathyrus	<i>Lathyrus aphaca</i>	Zaadplanten
naaldenkervel	<i>Scandix pecten-veneris</i>	Zaadplanten
pijlscheefkelk	<i>Arabis hirsuta</i> subsp. <i>sagittata</i>	Zaadplanten
roggelelie	<i>Lilium bulbiferum</i> subsp. <i>croceum</i>	Zaadplanten
rood peperboompje	<i>Daphne mezereum</i>	Zaadplanten
rozenkransje	<i>Antennaria dioica</i>	Zaadplanten
ruw parelzaad	<i>Lithospermum arvense</i>	Zaadplanten
scherpkruid	<i>Asperugo procumbens</i>	Zaadplanten
schubzegge	<i>Carex lepidocarpa</i>	Zaadplanten
smalle raai	<i>Galeopsis angustifolia</i>	Zaadplanten
spits havikskruid	<i>Hieracium lactucella</i>	Zaadplanten
steenbraam	<i>Rubus saxatilis</i>	Zaadplanten
stijve wolfsmelk	<i>Euphorbia stricta</i>	Zaadplanten
stofzaad	<i>Monotropa hypopitys</i>	Zaadplanten
tengere distel	<i>Carduus tenuiflorus</i>	Zaadplanten
tengere veldmuur	<i>Minuartia hybrida</i>	Zaadplanten
trogamander	<i>Teucrium botrys</i>	Zaadplanten
veenbloembies	<i>Scheuchzeria palustris</i>	Zaadplanten

vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>	Zaadplanten
vroege ereprijs	<i>Veronica praecox</i>	Zaadplanten
wilde averuit	<i>Artemisia campestris</i> <i>subsp. campestris</i>	Zaadplanten
wilde ridderspoor	<i>Consolida regalis</i>	Zaadplanten
wilde weit	<i>Melampyrum arvense</i>	Zaadplanten
wolfskers	<i>Atropa bella-donna</i>	Zaadplanten
zandwolfsmelk	<i>Euphorbia seguieriana</i>	Zaadplanten
zinkviooltje	<i>Viola lutea subsp.</i> <i>calaminaria</i>	Zaadplanten
zweedse kornoelje	<i>Cornus suecica</i>	Zaadplanten
vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>	Insecten-kevers
beekkrombout	<i>Gomphus vulgatissimus</i>	Insecten-libellen
bosbeekjuffer	<i>Calopteryx virgo</i>	Insecten-libellen
donkere waterjuffer	<i>Coenagrion armatum</i>	Insecten-libellen
gevlekte glanslibel	<i>Somatochlora</i> <i>flavomaculata</i>	Insecten-libellen
gewone bronlibel	<i>Cordulegaster boltonii</i>	Insecten-libellen
hoogveenglanslibel	<i>Somatochlora arctica</i>	Insecten-libellen
kempense heidelibel	<i>Sympetrum</i> <i>depressiusculum</i>	Insecten-libellen
speerwaterjuffer	<i>Coenagrion hastulatum</i>	Insecten-libellen
aardbeivlinder	<i>Pyrgus malvae</i>	Insecten- dagvlinders
bosparelmoervlinder	<i>Melitaea athalia</i>	Insecten- dagvlinders
bruin dikkopje	<i>Erynnis tages</i>	Insecten- dagvlinders
bruine eikenpage	<i>Satyrus ilicis</i>	Insecten- dagvlinders
duinparelmoervlinder	<i>Argynnis niobe</i>	Insecten- dagvlinders
gentiaanblauwtje	<i>Maculinea alcon</i>	Insecten- dagvlinders
grote parelmoervlinder	<i>Argynnis aglaja</i>	Insecten- dagvlinders
grote vos	<i>Nymphalis polychloros</i>	Insecten- dagvlinders
grote weerschijnvlinder	<i>Apatura iris</i>)	Insecten- dagvlinders
iepenpage	<i>Satyrus w-album</i>	Insecten- dagvlinders
kleine heivlinder	<i>Hipparchia statilinus</i>	Insecten- dagvlinders

kleine ijsvogelvinder	<i>Limenitis camilla</i>	Insecten- dagvlinders
kommavinder	<i>Hesperia comma</i>	Insecten- dagvlinders
sleedoornpage	<i>Thecla betulae</i>	Insecten- dagvlinders
spiegeldikkopje	<i>Heteropterus morpheus</i>	Insecten- dagvlinders
veenbesblauwtje	<i>Plebejus optilete</i>	Insecten- dagvlinders
veenbesparelmoervinder	<i>Boloria aquilonaris</i>	Insecten- dagvlinders
veenhooibeestje	<i>Coenonympha tullia</i>	Insecten- dagvlinders
veldparelmoervinder	<i>Melitaea cinxia</i>	Insecten- dagvlinders
zilveren maan	<i>Boloria selene</i>	Insecten- dagvlinders
europese rivierkreeft	<i>Astacus astacus</i>	Kreeftachtigen
beekdonderpad	<i>Cottus rhenanus</i>	Vissen
beekprik	<i>Lampetra planeri</i>	Vissen
elrits	<i>Phoxinus phoxinus</i>	Vissen
gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>	Vissen
grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>	Vissen
kwabaal	<i>Lota lota</i>	Vissen
alpenwatersalamander	<i>Mesotriton alpestris</i>	Amfibieën
bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	Amfibieën
gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	Amfibieën
kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	Amfibieën
meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>	Amfibieën
middelste groene kikker/bastaard kikker	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>	Amfibieën
vinpootsalamander	<i>Lissotriton helveticus</i>	Amfibieën
vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>	Amfibieën
adder	<i>Vipera berus ssp. berus</i>	Reptielen
hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	Reptielen
levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	Reptielen
ringslang	<i>Natrix natrix</i>	Reptielen
aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
boomarter	<i>Martes martes</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren

bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
damhert	<i>Dama dama</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
das	<i>Meles meles</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
dwerfspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
edelhert	<i>Cervus elaphus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
egel	<i>Erinaceus europeus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
haas	<i>Lepus europaeus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
molmuis	<i>Arvicola scherman</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
ree	<i>Capreolus capreolus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
steenmarter	<i>Martes foina</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren

veldspitsmuis	<i>Crocidura leucodon</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
vos	<i>Vulpes vulpes</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>	Zoogdieren- zeezoogdieren
grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>	Zoogdieren- zeezoogdieren

Vrijgestelde soorten provincie Gelderland

Nederlandse Naam	Wetenschappelijke Naam
Zoogdieren	
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Haas	<i>Lepus europaeus</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
Amfibieën en reptielen	
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>
Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i> (<i>Rana ridibunda</i>)
Middelste groene kikker / Bastaardkikker	<i>Pelophylax klepton esculentus</i> (<i>Rana esculenta</i>)

Staring Advies
Jonker Emilweg 11
6997 CB Hoog-Keppel
T 0314 641 910
info@staringadvies.nl
